

1937

P. LUHTEIN

POSTSELET

N_o 23

Pildil: Tall.-Harju Prefektuuri hoone.

HIND 30 SENTI

KOGU MAAILM

ON TEIL KÄES,

KUI LOETE

„PÄEVALEHTE”

„LASTE RÕÕM”

ON LASTELE
KASVATUSLIKUKS ALUSEKS

KIRJANDUSE
KOOLIRAAMATUTE
KOOLITARVETE
ALAL
RAHULDAVAD TEID
TÄIEL MÄÄRAL

„PÄEVALEHE” RAAMATUKAUPLUSED

TALLINNAS, SUUR KARJA TÄNAV 23, PIKK TÄNAV 2

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGL

Nr. 23 (482)

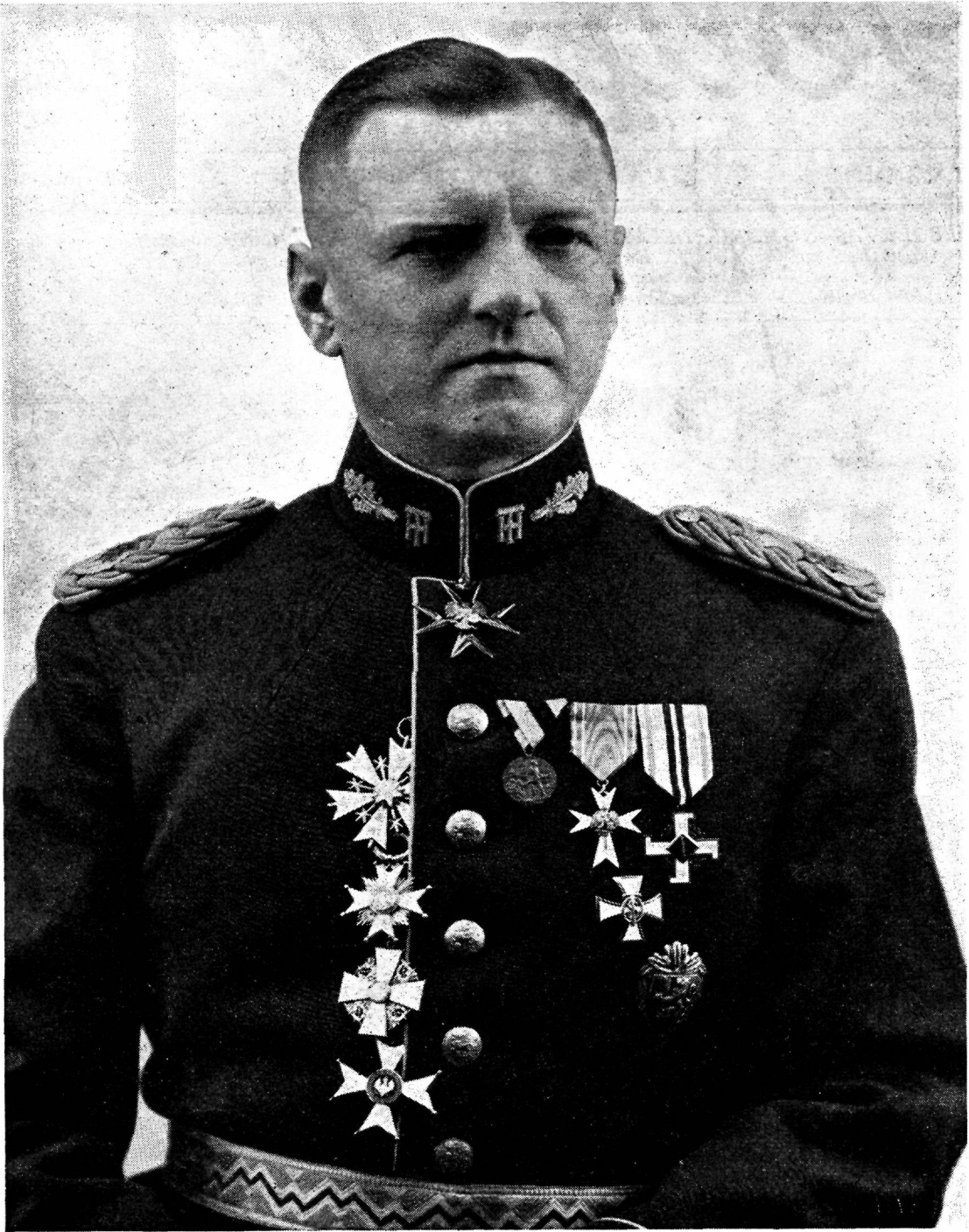
TALLINNAS, 17. DETSEMBRIL 1937.

XVI aastakäik

KAESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Tallinna-Harju prefekt N. Reimo 50-aastane. — Kehavigastused KrS-ku järgi — K. Raag. — Jahiõigus — E. Ein. — Naabერიიგი kriminaalpolitseist — A. Anier. — Mõtteid politseivormist. — Võitlemine salaluure vastu Eestis. — Köln-Düsseldorf-Berliin. — Jälitustoimete koordinaatsioon modus operandi kohaselt — A. Lüt. — jm.

Suusatajad
Aegviidu
metsas.

*Tallinna-Harju prefekt
Nigul Reimo.*

Tallinna-Harju prefekt N. Reimo

50-aastane.

20. detsembril k. a. võib Tallinna-Harju prefekt Nigul Reimo tagasi vaadata oma 50-aastasele elurännakule. Viiskümmend aastat on küllaldaselt pikk aeg üksiku inimese elukäigus, ja eriti kirjuks on osutunud juubilaril elu, kelle noorepõlve aastad ulatuvad sinna, kus eestlasel tuli elada üle raskeld päevi, et säilitada oma rahvust, täiendada oma haridust ja süvendada kaasaegseis rahvustunnet. Hilisemate aastate leheküljed on samuti väga kirjud: maailmasõda, saksa okupatsioon, vabadussõda ja meie riiklik üleshitustöö. Neile kõigile tuli juba meheas elada kaasa ja rakendada oma tööjõudu sinna, kus seda nõudsid meie rahvuslikud ja riiklikud huvid.

Nigul Reimo sündis 20. detsembril 1887. a. Üles kasvas Tartumaal Tähtvere vallas, kus ta isa oli vallasekretär. Koolis käis algul kohalises Rahingi küla koolis ja hiljem Tartus Aleksandri gümnaasiumis, mille lõpetas 1909. a. Sama aasta sügisel astus N. Reimo Tartu Ülikooli õigusteaduskonda, mille lõpetas hiljem.

Vene sõjaväes teenis vabatahtlikuna suundaega Soomes, Suomenlinna (Sveaborgi) kindluses, mille järele 1913. a. septembrikuust peale jätkas õpinguid Tartu Ülikoolis.

Maailmasõja algul 1914. aastal mobiliseeriti N. Reimo lipnikuna Vene sõjaväkke ja määrati 14. korpuse staapi, hiljem teenis sama korpuse transpordi esimese ja neljanda jaoskonna ülemana ja intendantuuri ohvitserina eriliste ülesannete täitjana. 18. veebruaril 1918. a. langes saksa sõjavangi ja vabanes seal 17. oktoobril samal aastal, asudes jällegi elama oma kodulinna. Saksa okupatsioonivõimude lahkumisel võttis äsja kodumaale saabunud N. Reimo okupatsioonivõimudelt üle Tartu linnavalitsuse 4. osakonna juhtimise ja 1. veebruarist 1919. a. nimetati ta Tartu miilitsaülemaks, kus teenis vabadussõja algul kuni 30. maini 1919. a., mil astus Eesti sõjaväkke ja määrati 2. Kindl. Raskesuurtükiväe Divisjoni teenistusse. Mainitud divisjoni teenis N. Reimo patarei noorema ohvitserina, vanema ohvitserina, õppeüksuse ülemana ja patarei ülema k. t., võttes osa lahinguist Narva rindel kuni vabadussõja lõpuni. Selle väeosa ümbernimetamisel Kindluse Suurtükiväe Divisjoniks, teenis divisjoni kohtu liikmena ja õppeüksuse ülemana kuni kaptenina reservi arvamiseni, s. o. 20. dets. 1920. a.

Siseministri käskkirjaga määrati N. Reimo 16. märtsist 1921. a. Politsei Peavalitsuse ülema abiks, 3. okt. 1923. a. Vabariigi Valitsuse otsusega Polit-

sei Peavalitsuse ülema kohusetäitjaks. Välis-, kriminaal- ja poliitilise politsei peavalitsuste ühendamisel juunikuus 1924. a. siirdus N. Reimo Tartu linna politsei ülemaks. 20. veebruaril 1925. a., pärast 1924. a. detsembri sündmusi asus juubilar uuesti Politseivalitsuse direktori kohusesse ja 27. oktoobrist 1926. a. kinnitati Vabariigi Valitsuse otsusega Politseivalitsuse direktoriks ministri abi õigustes. 16. märtsist 1934. a. nimetati Vabariigi Valitsuse otsusega Kohtu- ja Siseministri abiks ja 31. aug. samal aastal Tallinna-Harju prefektiks. Nii on linnulennult ülevaade töömehest ja politsei kõrgemast juhust, kellel on seljataga 50 aastat.

Juubilar omab III kl. Kotkaristi, III kl. Valge tähe teenetemärgi, Soome Valgeroosi II kl., Poola Polonia Restituta Komandöri risti, Läti Kolme Tähe risti, Eesti Valgeristi III kl., Eesti Tuletõrje kuldristi I j., Naiskodukaitse teenetemärgi, Läti Kaitseliidu risti ja Stanislause III j., Anna III j. ja Stanislause II j. endise Vene riigi aumärgid.

*

Meie teame, et politseiteenistus ei ole kerge ja eriti veel tööjõudu ja aega nõudev on see sellele, kes seisab juhtival ja vastutusrikkal kohal. Meie juubilar on suurema osa oma elutööst pühendanud politseijuhi teenistusele. Seejuures ei ole ta külmaks jäänud seltskonnaelule. Ta on rakendunud mitme seltskondliku organisatsiooni arendamistöhe ja seisab praegugi neis juhtivatel kohtadel. Oleks siinkohal ülearune loetleda neid organisatsioone, kus ta on tegev. Mainin vaid niipalju, et ta kuulub Politseiametnike Keskkogu juhatusse ja on Tallinna Politseiametnike Kogu esimees.

Kui meil on olnud ametialal kokkupuuteid Nigul Reimoga, siis oleme tema kabinetist astudes jõudnud tõe ette, mis paelub meid kõiki; ta on asjalik, vastutulelik ja sõbralik.

Sedasama kinnitavad ka need inimesed, kes temaga jagasid aastakümneid tagasi koolipoisipõlves muresid ja kellel on eraelus olnud pidevaid kokkupuuteid. Prefekt Nigul Reimo on hea inimene ja eeskujulik politseijuht.

Soovime juubilarile edaspidises elukäigus palju õnne ja et ta veel kaua püsiks nende ridades, kellele ta on pühendanud suurima osa oma elutööst!

Kehavigastused KrS-ku järgi.

Teooria ja seadusandlus tunneb kolme kehavigastuste liigitussüsteemi:

1. üksikute vigastusliikide sisu üksikasjaline loendamine;
2. vigastusliikide nimetuste loendamine sisulise määritlemiseta, näiteks ülirasked, rasked ja kerged kehavigastused, kusjuures iga üksiku vigastuse raskus jääb täielikult kohtuniku määrata;
3. üksikute vigastusliikide loendamine ühes nende sisu määritlemisega üldiste eristavate tunnuste alusel.

Viimane süsteem on vastu võetud KrS-kus. Üldtunnused, mille järgi KrS liigitab kehavigastused, on elukardetavus, vigastuse kestus — vigastuse jääv või ajutine iseloom, vigastatud organi, resp. funktsiooni tähtsus ja ühel juhtumil vigastuse esteetiline mõju (parandamatult inetuks tegev näo-riike).

KrS liigitab kehavigastused raskuse järgi kolme liiki: ülirasked, rasked ja kerged. Vigastuse raskuse määramisel tuleb arvestada ainult teo tagajärge, kuna teo kordasaatmise vahendid ja sooritamisviis ei oma mingit tähtsust. Näiteks kirvelöögiga kõhtu tekitatud haav, mis vigastab kergelt nahaaluseid kudesid, siseelundeid vigastamata, kuulub kergete liiki. Küll võib sel juhtumil olla tegemist tapmise või üliraske kehavigastuse tekitamise katsega, kuid mitte üliraske kehavigastusega. Samuti ei anna seadus mingit tähtsust kannatanu sotsiaalsele tegevusele (kutsetegevusele). Karistuse määr on võrdne nii klaverikunstniku kui lihttöölise sõrme võrdse vigastamise korral, vaatamata sellele, et sõrm esimesele võrratult tähtsam on kutsetegevuse jätkamiseks kui lihttöölisele. Kohtunikul on võimalus kutsetegevust arvestada karistuse määramisel. Erilise tähtsuse omandab kutsetegevus kahjutasu nõudmise korral.

Üliraske kehavigastus (§ 431). Üliraskes kehavigastuseks peab seadus elukardetavat tervisriiket, vaimuhaigust, nägemise, kuulmise, keele, käe, jala, sugutus- või sigitusvõime kaotust ja näo parandamatult inetuks tegevat riket.

Elukardetav tervisriike esineb juhtumil, kui on olemas teatav tõenäosus, et kannatanu sureb tekitatud vigastuse tagajärjel. Üldtunnuseks selle üliraskse kehavigastuse juures on vigastuse elukardetavus.

Surma tekkimise võimalus ja suremise tõenäosus on mõeldav igasuguse tervisriike korral, olgugi kõige väiksemal määral. Ka kergele kehavigastusele võib mõnikord järgneda surm. Oletame,

et isikule on tekitatud tervisriike, mille kohta arstide praksisest on teada, et selle tervisriike tagajärjel sureb 100 inimesest üks. Sel korral on tõenäosus vigastatu suremiseks 1:100. Kui aga on tekitatud säärane tervisriike, mille tagajärjel sureb sajast inimesest 99, siis on kannatanu suremise tõenäosus 99:100. Kuna esimesel juhtumil tekitatud eluohtlikkus on väike, teisel aga suur, siis ei ole kahtlust, et esimesel juhtumil on tegemist mitteelukardetava vigastusega, kuna teisel juhtumil on vigastus elukardetav. Kuid kus on piir? Kui suur peab olema antud vigastuse korral suremise tõenäosus, et tervisriiket lugeda elukardetavaks? On selge, et see tõenäosus on ülaltoodud näidete järgi 1:100 ja 99:100 tõenäosuste vahel. K. Saarmanni ja K. Matto „Kriminaalseadustikus“ (1937. a.) on öeldud: „elukardetav tervisriike on antud olukorras, kus süüdlase teost põhjustatuna on tõenäoline või vähemalt ühevõrdselt võimalik ellujäämisega kannatanu suremise võimalus“. Seda tsiteeritud aluseks võttes võiks öelda, et suremise tõenäosus selleks, et vigastust lugeda elukardetavaks, peab olema vähemalt 1:2 ehk 50:100. Järelikult tuleb tervisriike lugeda elukardetavaks siis, kui selle tagajärjel 100 võimalikust juhtumist vähemalt 50 lõpeb surmaga. Soome arstkonnas (dr. G. Rooksi andmeil) on asutud seisukohale tunnustada elukardetavaiks sääraseid vigastused, mille suremise määr on tavaliselt vähemalt 10 prots., s. o. mille tõenäosus suremiseks on 10:100. Kindla teoreetilise piiri praktiline käsitlemine elukardetavuse määritlemisel ei ole siiski vist võimalik. Elukardetava tervisriike juures ei ole mõõduandev ajaline moment — tervisriike kestus ega funktsiooni tähtsus. Samuti ei tule arvestada kohal kättesaadavaid ravimivahendeid, mis võimaldavad eluohtlikkuse kõrvaldamist. Tervisriike jääb elukardetavaks ka siis, kui elukardetavus on kõrvaldatud näiteks kiire operatsiooni teel.

Järgneva üliraskse kehavigastusena loendab seadus rea organite ja funktsioonide rikete tekitamist, vaatamata sellele, kas rikked on eluohtlikud või mitte. Need on vaimuhaiguse, nägemise, kuulmise, keele, käe, jala, sigitus- või sugutusvõime kaotuse ja näo parandamatult inetuks tegeva rikete tekitamine. Arvestamata eluohtlikkust on seadus nende tervisriikete tekitamise viinud üliraskete kehavigastuste liigi alla organite ja funktsioonide erilise elulise tähtsuse tõttu.

Vaimuhaiguse tekitamisel ei ole oluline tervisriike elukardetavus ega tervisriike kestus. Seadus ei vihja vähemalgi määral sellele, et vaimuhaigus oleks ainult siis kvalifitseeritav § 431 järgi,

kui see on jääv või parandamatu, nagu teeb seda näo inetuks tegeva rikke korral sõnaga „parandamata“ või teiste funktsioonide rikete puhul sõnaga „kaotus“. Ka mitteelukardetava ajutise vaimuhaiguse tekitamine kuulub ülraskete kehavigastuste liiki.

Vaimuhaigus tekib peavigastuste kui ka teiste kaugemate kehaosade vigastamise korral, isegi psüühilisel mõjutusel. Seejuures võib see tekkida kas kohe pärast kehaosa vigastamist või hiljem, koguni mõne aasta möödumisel tekitatud vigastuse tagajärjel.

Nägemise kaotus võib järgneda silmade väljatorkamisele (silmamuna purustamisele) ja silmanärvide ja tsentraalnärvikava vigastusele. Üliraske kehavigastuse alla kuulub ka nägemise kaotus ühes silmas. Nägemise kaotusega samaväärne on nägemise nõrgenemine sel määral, et vigastatu ei suuda lähedalt maalt eristada asju, kaotuse all tuleb mõista nägemise kaotust jäävalt. Ajutine nägemise kaotus kuulub raskete kehavigastuste liiki.

Mis öeldud nägemise kohta, on üldiselt kehtiv ka kuulmise kohta. Kuulmise jääv kaotus (ka ühest kõrvast), kas kõrva purustamise või kuulmisnärvide vigastamise teel, on üliraske kehavigastus; samuti kuulub ülraskete kehavigastuste liiki kuulmise nõrgenemine sel määral, et vigastatu ei suuda lähedalt maalt eristada sõnu. Kõrvalesta kõrvaldamine, kuna sellele ei järgne veel kuulmise kaotust, kuulub kui jääv vigastus samuti raskete kehavigastuste liiki.

Keele kaotuse kui üliraske kehavigastuse all on mõeldud kõnevõime jäävat kaotuse tekitamist määral, et vigastatu ei suuda arusaadavalt kõnelda. Kõnevõime kaotus võib tingitud saada keele, huulte, häälepaelte, suulae ja tsentraalnärvikava vigastusist. Täielik, kuid ajutine, samuti jääv ja osaline kõnevõime kaotus kuulub raskete kehavigastuste liiki.

Käe ja jala kaotuse all ei tule mõista üksnes nende eraldamist kehast (amputatsiooni), vaid ka nende funktsioneerimisvõime kaotust (halvamist). Funktsiooni kaotus peab olema täielik ja jääv. On vaieldav, kas kõigi sõrmede kaotus on võrdne käe kaotusele. Käe tegevus seisneb esemete haaramise ja hoidmisega niivõrd seoses, et ei ole peaaegu kujuteldav, missuguseid talitlusi võiks toimida käega, millel puuduvad kõik sõrmed. Käe funktsioon on nõrgenenud miinimumini ja, võiks öelda, samavõrra kui nägemine ja kuulmine, kui ei suudeta ligidalt maalt eristada esemeid ega sõnu. Eeltoodut arvestades peaks kõigi sõrmede kaotus võrduma käe funktsiooni täielikule kaotusele ja seega kuuluma ülraskete kehavigastuste liiki. Varvaste kaotuse korral ei ole jala funktsioon veel täielikult halvatud ja säärase tervisrikke tekitamine kuulub raskete kehavigastuste liiki.

Sugutus- või sigitusvõime kaotus kuulub samuti üliraske kehavigastuse alla. Siia kuulub, näiteks mehel, suguti või munandite äralõikamine või sarnane vigastamine, mis teeb suguuhte ja sigitamise võimatuks, naisel — emakatupe, emaka, munasarjade ja vaagna sarnased vigastused, mis teevad võimatuks suguuhte, sigimise ja sünnitamise.

Lõpuks kuulub ülraskete kehavigastuste liiki näo parandamatult inetuks tegeva rikke. See on sarnane näo vigastus, mis jätab ebameeldiva ja eemaletõukava mulje. Vigastus peab olema parandamatu, s. o. jääv, missuguse küsimuse lahendamine kuulub kohtuarstlikule eksperdile. Inetuks tegeva mõju kindlaksmääramine toimub kohtu poolt. Inetuks tegeva mõju on sõltuv isiku soost, east ja elukutsest. Haavaarmid noore naiseteraha näol jätavad palju ebaesteetilisema mulje kui samasugused armid sõduri näol, kellele nad võib olla annavad veel rohkem sõjamehelise ilme.

Raske kehavigastus (§ 432). Raske kehavigastuse liigi moodustavad: 1) mitteelukardetavad, kuid jäävad tervisrikked ja 2) säärased mitteelukardetavad ajutised tervisrikked, mille tagajärjel katkes kehaorgani tegevus. Järelikult on raskete kehavigastuste liigi üldtunnuseks vigastuse mitteelukardetavus ühes ajalise momeadiga — vigastuse jääva iseloomuga. Jääva vigastuse all tuleb mõista ka jäävat kroonilist tervisriket. *Mitteelukardetavate jäävate tervisrikete määritlemine ei tekita raskusi. Siia hulka ei kuulu need mitteelukardetavad jäävad tervisrikked, mis loendatud § 431 organite (resp. funktsioonide) kaotuse all, ja vaimuhaiguse ning näo parandamatult inetuks tegeva rikke tekitamine, kuna need vigastused kuuluvad ülraskete kehavigastuste liiki. Kõik teised mitteelukardetavad, kuid jäävad tervisrikked kuuluvad raskete vigastuste liiki.*

Peale jäävate tervisrikete kuuluvad raskete kehavigastuste liiki säärased ajutised tervisrikked, mis katkestasid kehaorgani tegevuse. Siin tekitab raskusi kehaorgani mõiste määramine. Mida nimelt tuleb mõista KrS § 432 nimetatud kehaorgani all. Loodusteaduslikult on kehaorgan säärane kehaosa, mis on määratud täitma mingit organismi funktsiooni. Et inimese kehal peaaegu ei olegi säärast osa, millel ei oleks täita mingit ülesannet kogu organismi tegevuses, siis sellest järeldub, et inimese keha võime vaadelda kui organite kogu loodusteaduslikus mõistes. Kui mõista § 432 nimetatud kehaorgani all loodusteaduslikku organit, siis oleks igasugune inimese keha vigastamine ühtlasi organi vigastamine. Et see nii ei või olla, selgub § 432 tekstist, mis eraldi nimetab jäävat ja ajutist tervisriket, mis katkestas kehaorgani tegevuse. Sellest järgneb, et seadus peab mõnd inimese kehaosa eluliselt niivõrd tähtsaks, et selle ajutine tegevuse halvamine on võrdne mõne teise kehaosa jääva halvamisega. Neid eriliselt tähtsaid elulisi kehaosi

Mäest allasõit sügava ja koheda lumega. Ülestuiskav lumi katab suure hooga allalibiseva suusataja poolest kehast saadik.

nimetabki seadus kehaorganeiks. Järelikult ei mõista seadus kehaorgani all mitte iga organit laiemas loodusteaduslikus mõistes, vaid sääraseid kehaosi, millel eriline eluline tähtsus. Sellest selgub, et kehaorgani mõiste § 432 järgi on kitsam loodusteaduslikust organi mõistest. Ja see peabki nii olema. Ei saa ühevõrdseks vigastuseks pidada nii sõrmeluu kui küünarluu murdu, mida peaks aga tegema siis, kui kehaorgani all mõista iga kehaosa. Missugused on need eriliselt tähtsad kehaosad, mida § 432 nimetab kehaorganeiks? Kehaorganeiks peetakse vaid neid kehaosi, mis (resp. millede funktsioonid) on loendatud § 431, s. o. silmad, kõrvad, keel, käsi, jalg ja sugutus- ja sigitusvõime organid. Nende kehaosade tähtsuse tõttu on nende jääv vigastamine sanktsioonilt samavõrdne elukardetava tervisrikke tekitamisega ja nende ajutine tegevuse halvamine võrdne mõne teise kehaosa jääva vigastamisega. Kehaorgani mõiste määramisel on Riigikohus asunud samale seisukohale. „KrS § 432 nimetatud kehaorgani mõiste määramise aluseks võib võtta vastavat mõistet loodusteadusest. Kuid sel korral teeb peaaegu ülepääsmatud raskusi raske ja kerge kehavigastuse piiritlemine, sest mõlemate hulka kuuluvad ajutised tervisrikked, sest inimese keha (loodusteaduslikult) koosneb tervikuna organitest, ja iga tervisriike katkestaks ajutiselt ka mõne organi tegevust (kui ka vähesel määral). Seepärast näib õige olevat luua eriline kriminaalõiguslik kehaorgani mõiste, mis oleks kitsama ulatusega kui vastav loodusteaduslik mõiste. KrS mõtte kohaselt näib õige olevat tuletada kehaorgani mõistet kriminaalõiguslikult KrS § 431, seega kehaorganiteks tunnistades vaid neid kehaosi, millede funktsioonid on loendatud § 431. Järelikult tuleb raskeiks ke-

havigastusiks tunnistada vaid sääraseid ajutisi mitteelukardetavaid tervisrikked, mis katkestasid § 431 loendatud funktsioone täitvate kehaosade (seega organite) tegevust, kuna neerusid ja kopse ei tule KrS § 432 ettenähtud kehaorganite hulka lugeda“ (Riigikohtu kr.-toim. nr. 109 — 1937. a.). Samal seisukohal asub prof. H. Kristal („Õigus“ nr. 8 — 1935).

Seega kuuluvad siseelundite vigastused, kui need ei ole elukardetavad ega jäävad, kergete vigastuste liiki. Seega on võrdlemisi tõsised vigastused arvatud kergeteks. Kohtunikul on võimalus sääraseil juhtumel määrata seaduses ettenähtud suurim karistus (1 a. vangimajja). Harilikult kuuluvad siseelundite vigastused elukardetavate liiki. Ka võib siseelundite kerge vigastamise korral tegemist olla üliraske või raske kehavigastuse tekitamise katsega, olenedes teo kordasaatja tahtlusest.

Kehaorgani tegevuse katkestamise all tuleb mõista organi täielikku tegevuse halvamist.

Nii kuulub küünarluu murd raske kehavigastuse liiki, kuna käe funktsioon on halvatud ajutiselt ja täielikult. Sõrmeluu murd sellevastu kuulub kergete kehavigastuste liiki, kuna käe tegevus on halvatud ainult osaliselt ja ajutiselt. Täielik sõrme eraldamine kehast kui jääv vigastus kuulub raskete liiki. Ühe (ja ka mitme) hamba väljalöömine peaks samuti kuuluma raske kehavigastuse liigi alla, kuna on tekitatud jääv tervisriike. Sel juhtumil kuulub võrdlemisi tühine vigastus raskete liiki. Säärasel korral on kohtul jällegi võimalus määrata väikseim karistus (2 nädalaks vangimajja).

Kergete kehavigastuste (§ 433) liigi alla kuuluvad kõik tervisrikked peale nende, mis loendatud § 431 ja 432. Sellest järgneb, et kergete kehavigastuste liiki kuuluvad kõik mitteelukardetavad ajutised tervisrikked, välja arvatud: 1) vaimuhaiguse tekitamine, mis on ka siis üliraske, kui see on mitteelukardetav ja ajutine, ja 2) § 431 loendatud organite funktsiooni ajutised halvamisid, mis kuuluvad raskete liiki. Organite ajutine, kuid osaline vigastus kuulub kergete liiki (sõrmeluu murd). Seega on kergete kehavigastuste üldtunnuseks nende mitteelukardetavus ja ajutine iseloom nimetatud erandeiga.

Nagu eelpooltoodust nähtub, toimub kehavigastuste liigitamine raskuse järgi üldtunnuste alusel. Kuid täpset teoreetilist kriteeriumi üksikute kehavigastuste raskuse määritlemiseks iga konkreetjuhtumi kohta ei ole muidugi võimalik anda ja see jääb möödapääsmatult kohtupraktise ülesandeks. Juurdluse toimimisel tuleb võimalikult juurdluse algul arstliku ekspertiisiga kindlaks teha, kas vigastus on elukardetav või mitteelukardetav. Viimasel juhtumil kas vigastus on jääva või ajutise iseloomuga, ja § 431 nimetatud organite

(funktsioonide) vigastamise korral, kas organi tegevus on halvatud täielikult või osaliselt. Ilma nende üldtunnusteta — elukardetavus, vigastuse jääv või ajutine iseloom, täielik või osaline organite funktsioneerimisvõime kaotus — ei ole ükski ekspertiisprotokoll täielik. Neist üldtunnuseist oleneb vigastuse raskus ja ühes sellega kohtulik asiallus ja ka tõkkeabinõude tarvituselevõtmise vajadus süüdlase suhtes.

Erilist raskust tekitab kerge kehavigastuse ja KrS § 438 ettenähtud vägivalda eristamine. Kehavigastuste eritunnuseks on tervisrikke tekitamine, kuna vägivalda tunnuseks on teise isiku kehapuutumatus rikkumine, mis tekitab isikus füüsilist kannatust või pahetunnet. Kui kehapuutumatus rikkumisega on rikutud ühtlasi inimese tervist, s. o. tekitatud tervisriike, siis ei ole tegemist enam vägivaldaga, vaid kehavigastusega. Tervisriike on selleks tunnuseks, mis eraldab kehavigastused vägivaldast. Kui suudetakse anda kindel kriteerium tervisrikke määritlemiseks, siis oleks ka kerge kehavigastuse eristamine vägivaldast. Raskusi tekitab just tervisrikke mõiste kindlaksmääramine. K. Saarmanni ja K. Matto „Kriminaalseadustiku“ järgi on tervisriike inimese kehaliste või vaimsete funktsioonide rike. Selle järgi tuleb tervisrikke all mõista sarnast tervise kahjustamist, mille tagajärjel mingi inimese organ kõige laiemas loodus-

teaduslikus mõistes on oma tegevuse sooritamises nõrgenenud või halvatud, kas jäävalt või ajutiselt. Hetkeline tervise kahjustamine kuulub vägivalda alla, näiteks löök või põrutus käe närvi või lihaste pihta, mille tagajärjel halvatakse käe tegevus lühikeseks ajaks. Prof. H. Kristali järgi on tervisriike inimese organismi bioloogiliste funktsioonide raskem enamvähem oluline kõrvalekaldu mine normist.

Selle järgi ei ole veel igasugune inimese keha vigastamine tervisrikke tekitamine ja seega käsitatav kehavigastusena, vaid ainult selline keha vigastamine, millega käivad kaasas olulised häired inimese organismis, on tervisrikke tekitamine ja seega kehavigastus § 431, 432 ja 433 mõttes. Olulisuse moment hõlmab siinjuures ka ajalise momendi — õige lühikest aega vältava tervisrikke (hetkeline tervisriike). Kindla piiri tõmbamine tervisrikke ja vägivalda vahel ei ole võimalik ning see jääb ikkagi praktilise ülesandeks. Nahakriimustused, sinised plekid, nahaalused verevalumid, tursed, nahapunetus, nahahaavad jne., milleda ei käi kaasas tõsisemaid organismi häireid, peaksid kuuluma vägivalda alla. Politseil on eriti tähtis kerge kehavigastuse eristamine vägivaldast, kuna viimane ei kuulu avaliksüüdistuse korras jälititava süüteo hulka, ning sellega KKS § 56 järgi politsei peab piirduma ainult kannatanult avaldise vastuvõtmisega.

Prof. E. EIN.

JAHIOIGUS.

2.

Milles seisneb säärase küsimuse tähtsus? Mainitud autor vastab sellele järgmiselt: „Kui jahioigus kuulub tsiviilsele jahioiguslasile integraalsuse põhimõttel (s. t. moodustab osa omandioiguse sisust), siis järelikult ta kuulub kaasomanikele kõigile koos, samuti tsiviilse jahioiguslase vastava tsiviilse õigustuse teostajaile või kasutajaile (volinik, hooldaja, organ; konkursivalitsus, sekvestri valitsus; pandipidaja, igamisvaldaja, eluaegne kasutusvaldaja). Kui aga jahioigus kuulub tsiviilsele jahioiguslasile personaalsuse ehk aktsidentaalsuse põhimõtteil, siis ta saab kuuluda paremal juhtumil ainult ühele kaasomanikest, tsiviilse õigustuse eelmainitud teostajaile aga üldse mitte. Sellest selgub, et käesolevas küsimuses on kõnesolev seadus tähtsal määral tühilik“. Küsimus on täiesti õieti püstitatud, kuid see tuleb ka lahendada; me arvame, et Jahiseadus koos kehtivate tsiviilseadustega annab küllaldaselt määralt andmeid küsimuse lahendamiseks. Kõigepealt tuleb vaadelda, kas moodus-

tab jahipidamise õigus maaomandi sisu integraalse osa.

Omandioigus vastavalt BES § 707 on täielik isandusõigus asja üle, ehk õigus asja valduses hoida, teda tarvitada, temast igasugust kasu saavutada, tema üle käsutada ja teda iga kõrvalise isiku käest omandihagiga tagasi nõuda. Omandioiguse esemeks on kehalised objektid, olgu need vallakud või kinnikud või maatükid. Omaniku õigused on loendatud veel art. 871—876, mis kordavad art. 707 sisu, käsitledes seda aga üksikasjalisemalt.

Eriti maaomandi ulatuse kohta käib art. 877, mis käsitleb maaomandiõiguse ulatust. Selle järgi maaomaniku õigus ulatub mitte üksi maapinnale, vaid ka omanikule kuuluva maapinna piires õhuruumile ja maapõuele, muidugi kitsendusega, mis eriseadused on loonud (õhusõidu, posti-telegraafi-telefoni-raadio seadused õhuruumis ja mäeseadus maapõue suhtes). Omaniku õigus maatüki suhtes hõlmab meil kehtivas seaduseand-

Vanemkordnik
V. Karjus
55-aastane.

7. 12. 37. a. pühitses Tartu linna 1. politseijaoskonna vanemkordnik Villem Karjus oma 55 a. sünnipäeva.

Vanemkordnik V. Karjus sündis 07. 12. 1882. aastal Aakre vallas taluomaniku pojana. Hariduse omandas Arula vallakoolis. Lahkus siis isakodust ja siirdus Tartu linna esmalt „Tivolii“ ja hiljem „A. Le Coq'i“ õllevabrikusse, kus töötades kärimisjaoskonna juhatajana teenis kuni 1915. a., mil vabrik suleti maailmasõja tõttu.

Politseiteenistusse astus juubilar 22. 11. 1918. a. kordnikuna (militsonäärina) Tartu linna I politseijaoskonda, kus teenib tänaseni, olles seega vanimaid ja püsivaimaid teenijaid. Hoolsa ja eeskujuliku teenistuse eest ühendati ta varsti vanemkordnikuks ja nimelt juba 1. 4. 1924. a. Tema otseseks ülesandeks on juba pikemat aega teostada kontrolli ja hoida korras Tartu linna turg, millest kõik linna perenaised võivad tunda tõelist headmeelt.

Oma vaikse, tagasihoidliku ja sõbraliku iseloomu tõttu on tema kõigile teretunud kaaslane.

Juubilarile palju, palju õnne!

luses ka neid asju, mis maaga on tihedas ühenduses (hooned, puud, viljad), mis õieti juriidilises mõttes seni, kuni nad on maaga ühenduses, ei moodusta iseseisva omandiõiguse esemeid, vaid pigemini kujundavad maatüki osa. Maatükiga tihedas ühenduses mitteolevad asjad ei ole aga maatüki osa, järelikult ei ole nad ka maatüki omandiõiguse esemeiks, vaid omaette omandi esemeiks, ja selliseina võivad nad olla kas sama isiku omad, kellele maatükk kuulub, või ka mõne kõrvalise isiku omad. Looduslikus vabaduses elutsevad loomad ei moodusta milgi viisil maatüki osa ega päraldist; veel enamgi, seni kuni nad püsivad looduslikus vabaduses, pole nad üldse kellegi omad, ka mitte selle omad, kelle maa peal nad juhuslikult viibivad, ja tsiviilõiguse järgi langevad nad nende vallutamise korral selle omandiks, kes nad esimesena vallutab.

Kõige selle põhjal võime järeldada, et meie tsiviilseadustiku kohaselt loomade okupeerimine (see ongi jahipidamise tegevuse eesmärk tsiviilõiguslikust seisukohast vaadatuna) maaomaniku poolt ei kujuta endat maaomandiõiguse sisu integraalset osa. Nüüd on aga jäänud lahendada

küsimus, kas Jahiseadus on täiendanud maa omandiõiguse sisu, nii et see sisaldab endas ka jahipidamise õiguse.

Üht peab otsekohe nentima, et puht-teoreetiliselt on võimatu omandiõiguse sisu rohkem laiendada, kui ta BES § 707 ja art. 871—876 on formuleeritud, sest omandiõigus on üldine isandusõigus kehalise asja suhtes ja ta lubab omanikule arendada oma asja suhtes igasugust mõeldavat tegevust, kuivõrd see seadusega selgesõnaliselt pole kitsendatud.

Uue seadusega võib küll endise seadusega peale pandud kitsendusi kaotada ja teoreetiliselt on mõeldav kõigi kitsenduste kaotamine; potentsiaalselt täiuslikku õigust on mõtteliselt võimalik muuta ka aktuaalselt täiuslikuks, kuid täiuslikku õigust veel täiuslikumaks teha on loogiliselt võimatu. Seepärast ei saa keegi väita, et Jahiseaduse § 1 sättega on meie omandiõiguse sisu täienenud nii, et ka jahipidamise õigus nüüdsest peale on omandi sisu täiendav osa. Seda kinnitab ka J. S. § 1 teine lõik, kus öeldakse, et nende maatükkide suhtes, mis antud põlise pidamisele, on jahiõiguslaseks põlise pidamise omaja. Kui jahiõigus sisalduks iseendast juba omandiõiguses, siis oleks täiesti tarbetu põlist pidajat eriti veel nimetada, sest põlised pidajad (dominium utile omajad) on tsiviilseadustiku põhjal õigustatud kõik asja tulu ja kasu endale saama. Kui nüüd seadus neid eriti mainib, siis mitte asjata, vaid ilmsesti seepärast, et ta peale omaniku ainult neile lubab jahiõigust, mitte aga igale teisele, kes omaniku asemel teostavad tema õigusi asja (maatüki) materiaalse kasutamise alal. Kokkuvõttes võime nentida, et jahipidamise õigus pole mitte maaomandi sisu integraalne osa ja järelikult ei kuulu neile, kes mitmesugusel alusel teostavad omaniku eest tema õigusi; jahipidamise õigus on lisaõigus, mida Jahiseadus on omistanud isikule, kellele kuulub teatav maatüki suhtes omandi- või põlise pidamise õigus.

Kuna tuletatud jahipidamise õigus tekib selle õiguse saamisega edasiandmise teel, siis me vaatleme tuletatud jahiõiguslasi järgmises peatükis koos jahipidamise õiguse edasiandmisega.

Tartus avati
Politseiametnike Kogu
ruumid.

11. skp. toimus Tartus Tartu Politseiametnike Kogu ruumide ametlik avamine. Ruumide avamisel viibisid Siseminister K. Eenpalu, Politseivalitsuse direktor R. Veermaa, abidirektor J. Sooman ja Politseivalitsuse üldbüroo juhataja K. Lepp.

KRIMINAALPOLITSEIST.

Tänavu augustikuus Riias viibides tutvusin Läti kriminaalpolitseiga. Seda võimaldas mulle ja andis lahkesti seletusi Läti kriminaalpolitsei peavalitsuse ülem hr. Silaraajs. Pean siin märkima, et hr. Silaraajs on pärit Eesti piiri ligidalt ja valitseb vabalt eesti keelt. Olles elanud ja üles kasvanud eestlastega naabruses, suhtub hr. Silaraajs soojalt ja sümpatiseerivalt eestlastesse.

Kogu Läti kriminaalpolitsei aparaat on jagatud nelja pearajooni: Riia, Liepaja, Jelgava ja Daugavpils. Igas rajoonis on oma kriminaalpolitsei ülem, kes kõik otseselt alluvad kriminaalpolitsei peavalitsuse ülemale, kellel on ka üks abi. Peavalitsuse ülem on ühtlasi Riia rajooni ülemaks. Seega on siis peavalitsusel ja Riia rajoonil ühine kantselei. Kantseleis töötavad üle 20 kantseleiametniku eesotsas sekretär Ansons'iga, kes valitseb mitmeid võõrkeeli. See on ka tarvilik kirjavahetuse pärast välisriikidega. Riia kui suurimaid Balti riikide suurlinnu meelitab kokku mitmesuguseid rahvusvahelisi kurjategijaid, kes panevad seal toime kuritegusid, mille selgitamisel tekib kirjavahe- tus välisriikide politseiga.

Rahvusvahelisi kurjategijaid tungib Riiga peamiselt lõunapoolseist riigest.

Riia rajooni alla kuulub Riia linn ja maa- ala põhja poole kuni Eesti piirini. Riia rajoonis on 3 inspektorit ja 17 alluvat kriminaal- ametnikku, nimetusega uzraugs (loe usraugs). Uzraugs allub otseselt inspektorile. Inspektor on võrdne meie van. kriminaal-assistendile. Pealeselle on veel Riia rajoonis 26 kriminaal- ametnikku — uzraugsi, kes on laiali Riia lin- nas välispolitsei jaoskondade juures, igas jaos- konnas 2 uzraugsi. Need ametnikud töötavad iseseisvalt kohtadel ja esitavad oma töötule- musi vastavaile inspektoreile. Uzraugsid on jaotatud inspektorite vahel järelevalve mõttes. Inspektorid toimivad juurdlusi, kas oma alga- tusel või ülemuse määramisel. Pealeselle on veel igal pool üle riigi politseijaoskondade juu- res uzraugsid, kes alluvad otseselt kohapealseile politseiülemale. Maal välispolitsei ametnik, vastavalt meie konstaablile, nimetatakse vane-

maks kordnikuks (vecakais kaartibnieks). Vane- nem kordnik jälitab samuti kuritegusid.

Kõik andmed üle riigi kuritegude ja kurja- tegijate üle kogutakse kokku kriminaalpolitsei peavalitsusse, kus peetakse vastavad kartoteegid.

Riia kriminaliste peetakse rahva hulgas tähtsamaiks „saladeks“ ja neid saadetakse nõudmise peale ka provintsi juurdlusi toimi- ma erijuhtumel. Lätis on politseil oma distsiplinaarseadustik, milles on karistusena ette nähtud ametialaste korratuste eest märkus ja noomitus teenistuskirja kandmisega ja ilma, ra- hatrahv, arest ja vallandamine. Kuuldavasti pidi rahatrahv karistusena hästi mõjuma amet- nikele, kes on korra vastu patustanud liigse alkoholitarvitamisega. Jutuajamisel hr. Sila- raajs'iga selgus, et Läti politsei edukalt võitleb elukohata hulkurite ja pättide vastu, kes tüli- tavad kodanikke. Lätis kehtivate seaduste ja määruste järgi on kindla elukohata elamine keelatud ja karistatav. Seega on siis Lätis ka mustlased kindla elukohaga kodanikud.

Maalt saadab kohalik politsei kaks korda kuus kriminaalpolitseile elama asunud elanike nimekirjad. See hõlbustavat tunduvalt otsita- vate isikute leidmist. Kõik tööjõulised hulku- rid paigutatakse sunduslikult töömajja ja töö- võimetud vanadekodudesse. Nii olevat Läti vabanenud tüütavaist hulkureist. Ja tööpoolest, Riias pole näha enam kusagil ühtki hulkurit, kuna varematal aegadel jõeäärne linnaosa kubi- ses neist.

Kehtiva seaduse järgi võidakse Lätis kut- selisi kurjategijaid pärast kohtuliku karistuse ärakandmist hea ja julgeoleku korras kinni pi- dada vangimajas veel kuni 10 aastat. Selline kinnipidamine järgneb politsei ettepanekul pro- kuröri kaudu, kohtuotsusel N. S. § 31 põhjal. Niiviisi vabanetakse kutselisist kurjategijaist tü- kiks ajaks. Seesuguse kinnipidamise põhjusena võib olla süüaluse kangekaelne salgamine ja väljakutsuv ning halb käitumine juurdluse toi- mimise ajal politseis. See kinnipidamise ähvar- dus sundivat kurjategijaid politsei vastu viisa- kusele.

Kriminaalpolitsei tegevus 1936. a. taliolümpiaadil

Garmisch - Partenkirchenis.

Kuigi neljandast talvolümpiaadist on möödunud ligi kaks aastat, pakub kahtlemata lugejale huvi tutvuda, milliseid abinõusid Saksa kriminaalpolitsei tarvitas sise- ja väliskülaliste julgeoleku kindlustamiseks, kuritegude vältimiseks ja milliseid jälitamisvõtteid kasutas kokkuvoolavate rahvusvaheliste kurjategijate paljastamiseks ja nende tegevuse tõkestamiseks. Küsimus on seda huvitavam, et meie oludele vastav 14.000 alalise elanikuga Garmisch-Partenkircheni linnake suutis täiel määral rahuldada väliskülaliste erinõudeid ja soovide, sellele vaatamata, et olümpiaadi ajal kohati külaliste arv tõusis üle 100.000 inimese.

Kriminaalpolitseiilised ettevalmistused kuritegevuse vältimiseks talvolümpiaadil algasid aegsasti ning teostati kõige suurema hoolsuse ja täpsusega, nii kuidas see kohane on moodsale kriminaalpolitseile, ütles Müncheni kriminaalpolitsei ülem dr. C. Leibig. Ettevalmistusil arvestati, et kriminaalpolitsei tegevus oleks võimalikult ulatuslikum, oleks igaks juhuks häirevalmis ning esineks sise- ja väliskülaliste ees väärilise kaitsja ja abimehe- na. Oldi teadlik, et nii mõnigi välismaalane, kes kuidagi sattus kriminaalpolitsei kahtluse alla, võis sattuda ebameeldivasse sekeldusse ning selle tagajärjel nurinat põhjustada, kuid üldsuse huvides peeti seda tarvilikuks.

Esijoonel võeti ettevalmistusil arvesse Garmisch-Partenkircheni linnakese muutumist külaliste juurdevooluga suurlinnaks ja seda nii elanike arvu, liiklemise kui ka kuritegevuse poolest. Oli loomulik, et linna kaks politseijaoskonda ei oleks suutnud sellises olukorras edukalt teotseda. Seepärast loodi Saksa sise-ministeeriumi korraldusel Partenkirchenisse eriline kriminaalpolitsei jaoskond, kes kohe astus tegevusse ja võttis vastavad funktsioonid välispolitseilt üle.

Kriminaalpolitsei jaoskond asus tegevusse kaks nädalat enne talvmänge ja seda seepärast, et ametnikel oleks võimalus paremini tutvuda linnaga ning luua tarvilisi sidemeid kohalise elanikkonnaga. Edukaks jälitamiseks korraldas kriminaalpolitsei oma tegevust alljärgnevalt:

1. Kindlama kontrolli teostamiseks sissesõitnute üle tehti korraldus majaomanikele, võõratemaja- ja restoranipidajale, neid kohustades saabuvald külalisi võimalikult kohe kohalises politseijaoskonnas registreerima. Registreeritute nimistud saadeti viivitamatult krim.-politseisse, kus neid võrreldi otsimiskaartidega, mis Saksa uurimisamet saatis erakorraliselt iga päev kriminaalpolitsei jaoskonnale. Veel võrreldi need nimistud rahvusvaheliste kurjategijate üle peetava kartoteegiga.

2. Loodi eriline, nn. lumepallistusteemiline jälitamine ja teadete edasiandmise viis, kusjuures keskasutus informeeris 3—4 lähedal asuvat politseijaoskonda, need igalüks omakorda informeerisid vastava arvu järgmisi asutusi.

3. Kõigist juhtumest, mis kuidagi häirisid kodanike heaolu, oli kohalik omavalitsus kui ka välispolitsei kohustatud viivitamatult kri-

minaalpolitseile teatama, kes omakorda võttis vastavad abinõud korra jaluleseadmiseks kohe tarvitusele. Siia hulka kuulusid ka kerjamise, liiakasuvõtmise, asjade kaotsimineku, leidmise jm. juhtumid.

4. Loodi tihe side kohtuga, mis võimaldas areteeritud kurjategijaid kohe kohtu kätte anda ja pikemaiks kinnipidamiseks luba nõutada, mis tarvilikud isikute kindlakstegemiseks ja süütegude selgitamiseks.

5. Oietades rohkel arvul nii sise- kui välismaa kurjategijate kokkuvoolamist, kes kasutavad kuritegude toimimiseks tungi ja rahvakogunemisi, võtsid Partenkirchenisse lähetatud eriametnikud oma valve alla rongid, raudteejaamad, postkontorid, käsipakkide hoiukohad, pilt-postkaartide müügikohad ja esijoonel talvspordivõistluste keskused.

6. Tehnilistest abinõudest oleks mainida seks puhuks ehitatud telefonikeskjaama, raadio-saate- ja vastuvõttejaama ja moodsalt sisustatud päevapildistamise ateljeed.

7. Kriminaalpolitseis koostati üksikasjaline kava, kuidas teostada valvet sportlikel sündmusil, vastuvõttudel, bankettidel jne. Liikumise hõlbustamiseks seisis kriminaalametnike käsutuses rida jõuvankreid.

8. Käsitamiseks muretseti aegsasti enne talvmänge Berliini kriminaalpolitsei poolt koostatud rahvusvaheliste kurjategijate päevapiltide ja näpujälgede albumid. Ühtlasi saatis jälitamise hõlbustamiseks Viinis asuv Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Komisjon kõigi registreeritud rahvusvaheliste tasku-, väärtasjade- ja pakivaraste päevapildid ühes vastavate isikukirjeldustega.

Talvolümpiaad näitas, et kõik eelkirjeldatud kriminaalpolitseiilised ettevalmistused olid täiel määral tarvilikud ja põhjendatud, sest vaatamata erakordsele valvele tõusis siiski taskuvarguste arv 30 päevas. Vaatamata piirääres teostatavale valjule sissesõidu kontrollile, saabus olümpiaadile suur hulk rahvusvahelisi taskuvaraste jõuke. Pandi tähele, et mehed olid hästi organiseeritud, olles omavahel tihedas ühenduses. Jõugu ühe liikme tabamisel vahetasid teised kohe oma peatuskohad. Eriti rohkesti registreeriti kriminaalpolitseis mantlite ja fotoaparaatide vargusi einelaudadest ja võistlusplatsidelt, samuti arvete tasumata jätmisi.

Suure jultumuse ja kindlusega teotsesid vargad pansionides. Restoranes, kus olemas uksehoidja, vargused pea üldse ette ei tulnud. Omapärase pettusega tuli toime salkkond noormehi, kes võitluspaikade lähedal ütirisid soovijaile ühe saksa marga eest pikksilmi. Kautsjonina kasseerisid nad sisse igalt ütirijalt 5 saksa marka. Kelmid olid arvestanud oieti, et keegi ütirijaist kohal pikksilma tegevust ei kontrolli. Olles veendunud pikksilma kõlbmatu- ses, tahtsid ütirilevõtjad neid tagasi anda, kuid siis olid noormehed ühes rahadega kadunud. Pikksilma väärtus oli märksa väiksem kui sissemakstud kautsjon. Rohkesti anti edasi

söögimajadesse ja pansionidesse käibelt kõrvaldatud välisraha.

Erakorraliselt tehti kriminaalpolitseile ülesandeks valvata hinnakirjade järele söögi- ja võõrastemajades, pansionides ja restoranis, kuna oletati, et asutuste omanikud, kasutades kokkuvoolavaid rahvahulki, tegelevad liiakasuvõtmisega. Oli tehtud korraldus, et iga asutuse omanik on kohustatud nähtavale kohale hinnakirja üles panema. Tulemused näitasid, et kontroll oli täiesti põhjendatud ja suuresti piürdas hangeldamist.

Võrreldes Saksa kriminaalpolitsei tegevust meie kriminaalpolitsei omaga, peab märkima, et Tallinna rahvaarv laulupidude, näitusmesside ja teiste üleriiklike pidustuste ajal ületab märksa talvolümpia ajal Partenkirchenisse kogunenud rahvaarvu. Sellele vaatamata on kuretegevus siin märksa väiksem, mida julgesti võib kirjutada siinse politsei energilise tegevuse arvele. Kõik Saksa kriminaalpolitsei poolt olümpiaadi ajaks tehtud ettevalmistused ja jäiitamisvõtted ei ole Eesti kriminaalpolitseile tundmata. Vahe on ainult tehnilises varustuses.

K.

Mõtteid

POLITSEIVORMIST

ja selle kandmisest.

1935. a. alates kehtib praegune politsei vormikandmise eeskiri, milles on ette nähtud politseile kolmesugune vorm. Pidulikeks sündmusiks, nn. piduvormiks (vorm nr. 1) ettenähtud riietuses on erinevad esindusõlakud ja esindusvöö. Viimane asendab harilikku, teenistusvormi juures tarvitusel olevat, õieti raskete hulka kuuluvat võõrihma. Esindusõlakute vahetamine on aga raskendatud ja võib olla seotõttu ei ole veel politseis, eeskätt Tallinnas, üldist nõuet esitatud piduvormi (vorm nr. 1) muretsemiseks ja teatavail pidulikel juhtumel kasutamiseks. Provintis on selles suhtes sammunud ees, ja peab ütlema, politseile mitte kahjuks.

Vormikandmise soodustamiseks vabal ajal seltskonnas võiks lubada hariliku lihtvormi (vorm nr. 2) juures kanda esindusvööd. Säärane riietuse erinevus aitaks üle pääseda teenistusvormiga seotud argipäevasest teenistuskust tundest. Loomulikult tunneb ja teab iga selliselt vormi kandev politseinik, et vajaduse korral on ka tema teenistuseks alati valmis ja valvel.

Esindusvöö oleks küllalt lihtne, odav ja praktiline vaba aja vorm. Ametnikud oleksid vist kõik nõus seda muretsema. Seega tuleks juurde nagu vahepealne lihtsam piduvorm ja sellises riietuses võiks liikuda teatris, kohvikus, perekondlikel koosviibimisel, lihtsamail pidustustil jne.

Vorm nr. 1, mis on praegu ette nähtud eriti pidulikeks sündmusiks, jääks ettemääratud juhtumel seega endiselt erinevaks oma esindusõlakuiga ja selle juurde oleks soovitatav tarvitusele võtta lakk-kingad ja valged kindad.

Et praegu varustuses ettenähtud ühest paarist poolsaapaist kaheks aastaks ei jätku, võiks lubada kingade kandmise teenistusest vabal ajal, kuna ametnikud saaksid siis erarietuse juurde muretsetud kingi kasutada ka vormi juures.

Vormiriietuse esimeseks põhioõudeks on selle ühtlus. Praegu kahjuks politsei suviriie- tuses valitseb vormimantli puudumise tõttu ebaühtlus. Suvimantleid on valgeist kuni mustade kummist vihmamantliteni, leidub ka siniseid ja pruune igasuguseis vahetoones. Samuti lõikelt on mantleid tarvitusel alates nukutaolisist kuni peaaegu maani ulatuvate kloš-lõikes mantliteni, nii ühe kui kahe rea nõõpidega, vöödega ja ilma.

Möödunud aastal astuti juhtkonna poolt tänuväär- t samme ühtluse saavutamiseks sel alal, korraldades riide ühistellimise. Nüüd tuleks leida suvimantleile ühtlane lõige. See tuleks aegsasti teatavaks teha ja näiteks 1939. a. 1. aprillist üldiselt nõutavaks teha, et ametnikud suudaksid ära kanda oma senised mantlid. Kuna need, kellele varem uute mantlite muretsemine vajalik, võiksid seda teha juba uuele vormikandmise eeskirjale vastavalt.

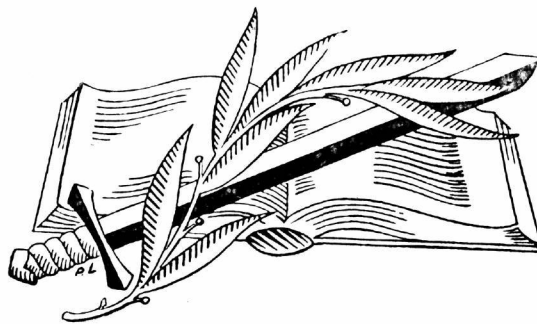
*

Kordnikel, v.-kordnikel ja allkonstaableil võiks teenistusest vabal ajal vormikandmisel jääda ära koos numbrimärgiga ka võõrihma kandmine sineli peal ja ühtlasi tuleks lubada neile lihtvormi (vorm nr. 2) juures kanda esindusvööd ühes kingade kandmisega.

*

Ühtlasi oleks soovitatav, et võimaldataks vormiriiete kandmisel saavutatud kokkuhoiu arvel võtta riigilt 75% vaheraha asemel täies väärtuses suvipalitu riiet, kuna sineli ja vormiriiete ülejääk üldse tekib suvipalitu ja teiste oma kulul muretsetud riie kandmisest, kusjuures viimaste ostmisel tuleb tasuda nende hind 100%. Erariiete muretsemine on aga möödapääsematu, kuna ka teenistusalaselt, näit. vahete-vahel kontrolli ja valve teostamisel on erariided vajalikud.

Liiget kokkuhoidmist vormikandmise alal vormi nägususe arvel võiks küllaldaselt pidurada ja ära hoida kõvema kontrolli teostamisega kohal, nõudes kõigilt meestelt alati korralikku vormikandmist. —Oo.—

VÕITLEMINE SALA- LUURE VASTU *Eestis.*

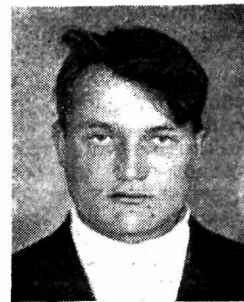
2.

3) 27. augustil 1933. a. tabati piirivalve poolt salaja üle piiri Eestisse tulnud isik, kes nimetas ennast Oskar Peetri p. Krootoviks.

Ülekuulamisel poliitilises politseis selgus, et mehe õige nimi on Oskar H. ja et tema on saadetud Eestisse salakullerina ülesandega viia temale kaasaantud kiri ühes 15 kr. rahaga Võrumaal elutsevale Evald U-le ja võtta U-lt andmed, mis see kogunud varem saadud ülesande kohaselt. Oskar H. seletas, et tema on käinud ka juulikuus 1933. a. salaja Eestis Evald U. pool, et teha temale ettepanek hakata koguma teateid Lõuna-Eesti sõjaväelaagrite, laagris olevate sõjaväeosade, laagri ehituste, aerodroomide, liiklemisteede, sildade, kindlustuste ja kaevikute kohta. Oskar H-le oli tehtud ülesandeks teel kuni Vastseliinani *märkida paberile teid ja sildu ning teeääres olevaid kaevikuid või kindlustusi.*

Tabamishetkel Oskar H-l kaasasolnud kirjaga kutsutakse Evald U. välismaale läbi rääkima tema tulevaste ülesannete kohta. Kirjas tehakse U-le järgmised ülesanded, mis kästakse täita 20. septembriks 1933. a.:

1) Kirjutada üles, missugused sõjaväeosad seisavad ühes Lõuna-Eesti linnas. 2) Osta selle linna plaan ja märkida sellele, kus on kasarmute ja ladude asukohad, kus on maakonna- ja linnavalitsus, politseiasutused, postkontor, elektrijaam, pumbamaja ja vabrikud. 3) Kus on sõjaväeosade moonalaod, missugused need on ja kuidas neid valvatakse. 4) Kus on lennuväli, kui suur see on, millised ehitised ja sees olevate lennukite arv. 5) Kas selles linnas on kahurväge, kui palju ja kus see nimelt asetseb. 6) Kas selles linnas asuv jal. rügement on ühendatud telefoniga teises linnas asuva pataljoni-ga, kaitseliiduga, piirivalvega ja politseiga. 7) Kas selles linnas on raadiojaam mõne väeosa juures. 8) Kas viiakse läbi salajasi häireid ja kas kaitseliit võtab häirest osa. 9) Kus väeosad käivad laagris ja kus rajoonides ning missugustes suundades nad peavad sõjaväelisi õppusi. 10) Kas suvel ohvitserid käisid taktikalisel õppusil ilma sõduriteta.

Oskar H.

4) 21. augustil 1933. a. tabati poliitilise politsei poolt ühes piiriäärses linnas E. V. kodanik Aleksander E.

Ülekuulamisel selgus, et Aleksander E. saadeti 17. aug. 1933. a. salaja Eestisse ühe välisriigi luurekeskuse poolt ülesandega vaadata välja kusagil Narva—Rakvere vahelise raudtee ääres väike talu või popsi-koht majaga, mis sobiks illegaalse trüki-koja sisseseadmiseks, ja leida usaldusväärne mees, kes oleks nõus ostma ära selle maja ja seadma sisse sinna salatrukikoja. Raha selleks lubati saata kellegi teise isiku läbi. Peale selle tehti Aleksander E-le ülesandeks hankida ja viia kaasa kaks usaldusväärset meest, kes astuksid luureteenistusse salajaste kulleritena pärast nende vastavat väljaõpetamist. Aleksander E. pidi määratama siis Eestisse selle organisatsiooni juhiks.

Pealeselle tehti Aleksander E.-le ülesandeks muretseda teateid Eesti väeosade arvu, asukohtade, relvastuse, soomusauto-de, tankide jne. arvu ja asukohtade üle. Ka pidi ta muretsema ja viima välisriiki Eestimaa kaardi ja ühe E. V. isikutunnistuse. Enne üle piiri minekut kästud Aleksander E.-le määrada ära oma saapatallad tärpentiniga, et eesti piirivalve koerad ei saaks jälgida teda, kuna koer kaotavat tärpenti-ni läbi jälgimisvõime. Selleks anti talle kaks pudelikest tärpentiniga ja ta toimiski saadud õpetuse kohaselt.

5) 6. oktoobril tabati piirivalve poolt välisriigi kodanik eestlane Osvald V.

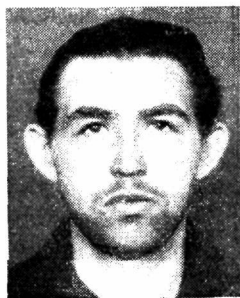
Ülekuulamisel ta seletas, et temale on tehtud septembris 1933. a. ettepanek min-na salaja Eestisse, siirduda Narvast kuni Tallinnani mööda raudteeliini jalgsi ja märkida seejuures üles raudteel ehitusel ole-vad uuendused, nagu jaamad, sillad, haru-need, raudteeliini läbistavad maanteed ja remonttööd, pealeselle panna tähele, kus

kohal, millal ja kui suurel arvul liigub raudteel sõjaväeosi ja nende varustust.

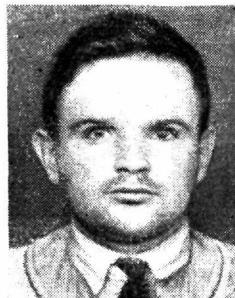
Temale oli tehtud ülesandeks hankida teateid Tallinna sadama tegevusest ja laevade liikumisest ja leida isik, kes nõustuks minema temaga kaasa, kellele kästud anda selle eest 30 krooni. Tagasijõudmisel lubatud talle suurt tasu.

Osvald V. kavatses viia täide temale antud ülesande, kuid tabati enne ülesande täitmisele asumist.

6) Oktoobris 1933. a. tabati Eesti kodanikud Kristjan K. ja Aleksander M. Juurdusel selgus, et mõlemad on värvatud ühe välisriigi luurekeskuse poolt salakuulajaiks Eestis. Neile anti suurem summa raha ja saadeti luureülesannetega salaja Eestisse. Kristjan K-le tehti ülesandeks koguda iga-

Kristjan K.

Aleksander M.

külgseid andmeid Eesti sõjaväeosade kohta: rügemendid, üksikud pataljonid, nende koosseis, relvastus, laskemoona- ja toidumoonalaod, ladude suurus, nende kirjeldus ja täpne asukoht; kästud hankida igasuguseid ülesvõtteid lennukeist, kaitsevõtteid asukohtadest, laagrite tegevusest, jaamadest ja sildadest; katsuda muretseda salajasi õppekavu ja teha kindlaks lennukite maandumiskohad. Ka Aleksander M-le antud samasugused ülesanded. K. pidi täitma neid ülesandeid Tapal ja selle ümbruskonnas, kuna M. Rakveres ja selle ümbruskonnas.

10. septembril 1933. a. läks K. ühes M-ga tagasi välisriiki, kus andis kogutud andmed ära; siis saadeti mõlemad 13. septembril tagasi Eestisse. Ülesandeks tehti Kristjan K-le: 1) pildistada ühes Järvamaa linnas asuvad sõjaväe hooned, soomusrongid, jaamahooned, raud- ja maanteed sillad; 2) pildistada ühes Virumaa linnas lennugaarid, sõjaväeasutused, Eesti Panga hoone, raudteejaam, postkontor ja maja, kus elab vanem poliitilise politsei ametnik.

Salaja üle piiri tuleku juhtumi selgitamine. Suusad on ülejooksikute poolt maha jäetud.

Aleksander M. sai umbes samasugused ülesanded Virumaa linna kohta.

24. septembril läks K. kõige materjaliga salaja välisriiki, kus andis selle üle salaluuret korraldavale ametnikule. Uueks ülesandeks tehti K-le ja M-le sooritada marsruut nende linnade ümbruskonnas 10 km. ulatuses, teha seejuures täpne maastiku kirjeldus ja skeem, varustades neid pävapiltidega. Soovitati muretseda suuremamõõduline topograafiakaart.

Ülesvõtete hankimiseks lennuväe kohta sobitas M. tutvuse lennuväes teeniva reamehe Oskar T-ga, andes sellele rahalist tasu.

25. oktoobril andis reamees T. Kristjan K-le mitu ülesvõtet, mis kujutanud lennukeid, peaaegselt ühest sisemaal asunud lennuväe divisjonist, jalgväe-kasarmuid, lennuväe meeskondi mitmest linnast ja mitmesuguseid maastikke. Ka andis reamees T. tolle lennuväe-divisjoni ohvitseride ja üleajateenijate nimestiku, teateid lennukite arvust ja lennukite tüüpidest.

Kogutud materjaliga läks Kristjan K. 27. oktoobril uuesti salaja välisriiki. Seal varustati K. ja M. uute juhtnõõridega ja nimelt: ühes Virumaa linnas muretseda 1) raudteejaama plaan, 2) jaama pumbamaja ülesvõtte ühes selle võime kirjeldusega, 3) sealse sõjaväeosa koosseis, relvastus (ka laddes), laskemoona tagavarad, 4) aidad ja nende kirjeldus (fotodega), 5) igasuguseid lennuvõtteid, erilise tähtsusega väeosade asukohtade, raudteejaamade, laagrite ja ligema sadama ülesvõtteid, 6) lihtfotod sõjaväelise tähtsusega (milliseid seni pole hangitud), 7) linna garnisoni igasugused käskkirjad (salajased ja mitte-), 8) igasugused õppekavad, avalikult väljapandud ja kompülide käes hoitavad, 9) jälgida kõiki manöövreid, 10) sõjaväelaste lasketagajärjed harjutusil

ja 11) andmeid kaitseliidu kohta: koosseis, varustus, õppus, malevate jagunemine.

Ühes Järvamaa linnas muretseda: soomusrongide ülesvõtteid; teateid nende relvastusest, relvade süsteemidest; relva ja laskemoona ladude pilte (paremad kui eelmised); lennukite võimalikud maandumiskohad, nende fotod ja orientatsioon, linna pumbamaja; lähima jõe sügavus, selle jooksukiirus linna ümbruses ja sildade arv ja nende fotod kogu ulatuses; linna jaama foto; linna õhukaitse plaan; muus osas kõik sama, mis nõutud Virumaa linna kohta.

See ülesanne jäi täitmata, kuna spioonid enne tabati.

9. novembril 1933. a. tabati piirivalve poolt välisriigi kodanik Aleksander M., rahvuselt eestlane, kes oli Eestist salaja üle piiri minemas ja esines algul Eesti Vabariigi kodanikuna Artur Kergena ja esitas vastava isikutunnistuse.

Juurdlusega selgus, et Aleksander M. oli saadetud Eestisse ühe välisriigi juhtiva luureametniku poolt 2. novembril 1933. a. ülesandega sõita raudteel Valka ja märkida andmed Valga ja Võru maakondade maanteede ja sildade seisundist kahesse kaasaantud taskuraamatusse, kuhu olid joonistatud maakaardid teede ümbrusega Valga linnast kuni Võru linnani ja sealt edasi kuni H. jaamani. Nendele kaartidele pidi M. vastavate topograafiliste märkide abil märkima ettetulevad sillad, maantee ümbruskonnas leiduvad metsad, kõrvalteed, raiestikud, sood ja hooned; samuti märkima ära maanteede sillutise (munakivid, killustik, kruus või liiv), maanteede laiuse, kas kraavid mõlemal pool teed, nende sügavuse, mitu telefoniliini jookseb maanteega rööbastikku — kust ja kuhu; sildade ja trummide kohta: kui lai ja kõrge on sild, selle pikkus, mitme kaarega, millisest materjalist, kas silla puudumise korral on võimalik pääseda lähemast ümbrusest üle jõe ja kas lähemas ümbruses leidub metsamaterjali silla parandamiseks; joonistada, kuidas sild välja näeb jne.

Olles sooritanud oma ülesande, M. asus tagasiteele, kus tabati enne piirist ülejõudmist ühes tema poolt kogutud materjalidega.

1934. a. oli Eestis avastatud salakuulamisjuhtumite ja tabatud luuretegelaste arv peaaegu poole väiksem kui eelmisel aastal. 1934. aastal avastati Eestis vaid 13 salakuulamisjuhtumit ja tabati 27 sellega tegelnud isikut.

Tohiks oletada, et sisepoliitilise pinevuse lahenemisega Eestis 12. märtsil 1934. a. langes väljaspool riigi piire see erakordne huvi, mis seal oli valitsenud olukorra vastu Eestis eelmisel aastal, ning selle tagajärjel oli langenud siin ka välisriikide luuretegevuse intensiivsus.

Toome alljärgnevalt mõned iseloomustavad juhtumid salakuulajate tegevusest ja nende paljastamisest Eestis 1934. aastal.

1) 1934. a. algul tabati poliitilise politsei poolt salaja üle piiri minekul Eesti kodanik Ivan P.

Juurdlusel selgus, et Ivan P. on korduvalt käinud salaja Eesti ja ühe välisriigi vahet luureülesannete täitmise otstarbel.

Ivan P.

Seekordseks ülesandeks olevat tehtud Ivan P.-le selgitada kaitseliitlaste arv ühes piiriäärses kohas, hankida andmeid sealsete kooliõpetajate kohta, tuues ära nende nimed, ja selgitada, missugune vahet on kooliõpetajail kohalike elanikega, kui palju on igas kordonis piirivalvureid, vaadata järele ühe piirilähedase linna sõjaväe kasarmud ja selle lähedal asetsev suvelaager, teha kindlaks, kas selle linna ümbruses on ehitatud mingeid kindlustusi ja kaitsekraave. Lõpuks olevat kästud muretseda Eesti sõjaline kaart, mille eest lubatud head tasu.

Et teha kindlaks, kas eelmainitud linna ümbruses on kindlustusi, selleks Ivan P. oli sõitnud kohale ja käinud jalgsi linna ümbruse läbi. Sõjalist kaarti ta polevat saanud.

Läbiotsimisel leiti Ivan P. korterist üks verstaline kohaliku valla teedekaart ja 7 piltpostkaarti, millel on kujutatud sõjaväe kasarmud, ülesvõtteid suvelaagrist ja ühe meie jalgväerügemendi laskerajast.

V. Tm.

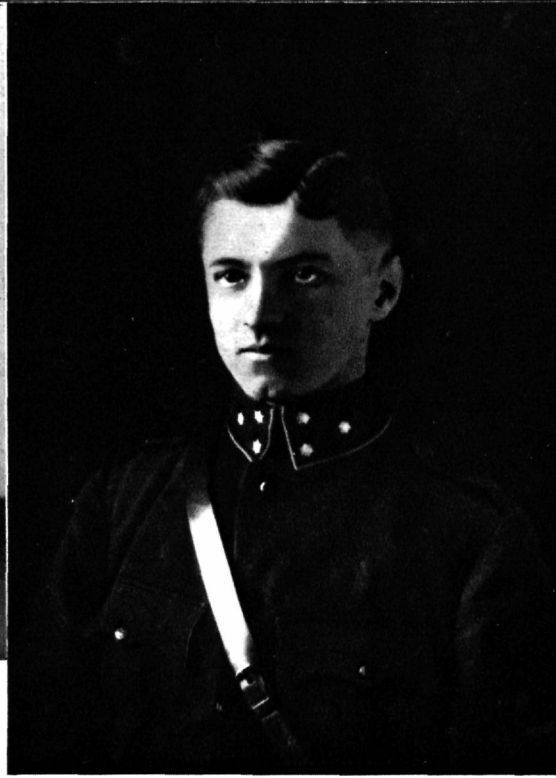
(Järgneb).

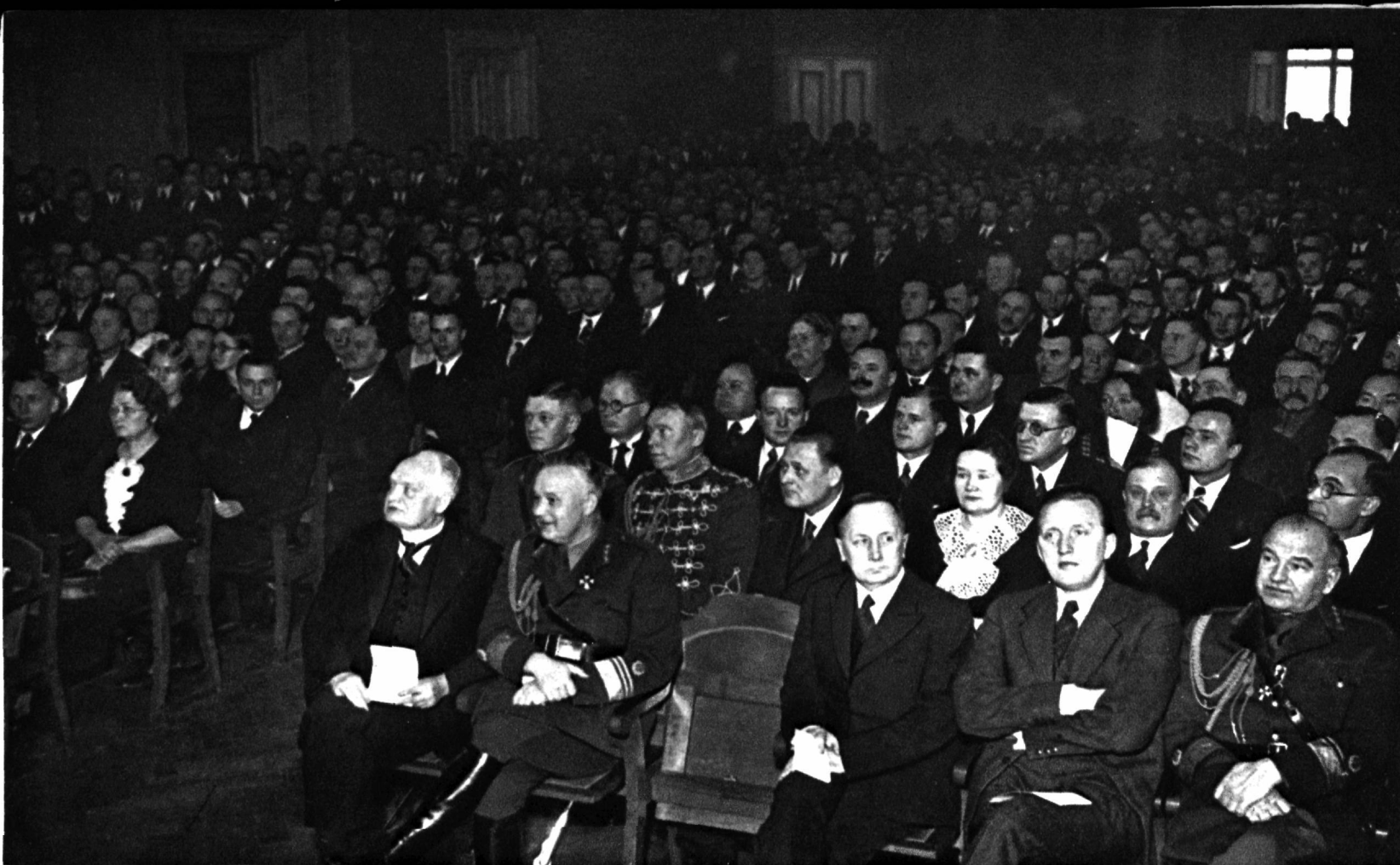

20. detsembril k. a. pühitseb Tallinna-Harju prefekt Nigul Reimo oma 50-aastast sünnipäeva. Pildil näeme prefekti oma kabinetis töölauda taga, koolipoisina, hanejahilt koduteel, Vabadussõjas ohvitserina ja oma perekonna keskel.

Prefekt Nigul Reimo on väga mitmesuguste huvidega inimene ja harrastab muide kalastamis- ja jahisporti.

Paar nädalat tagasi peeti Tallinnas üleriiklik Isamaaliidu kongress, millest osavõtt oli harukordselt elav. Nimetatud kongressil osinesid Riigihoidja K. Päts, Sõjavägede Ülemjuhataja kindral J. Laidoner, siseminister K. Eenpalu ja prof. Uluots tähtsate poliitiliste kõnedega.

Möödunud nädalal oli Tallinnas Balti riikide välisministrite konverents, millest võtsid väljaspoolt osa Leedu ja Läti välisministrid. Konverents möödus töö tähe all ja poliitilisis ringkonnis omistas see erilise tähelepanu.

Pildil näeme Isamaaliidu kongressi üldpilti. Esimeses reas istuvad vasakult Riigihoidja K. Päts, kindral J. Laidoner, hr. Jürimaa, majandusminister K. Selter ja sõjaminister P. Lill. Samas näeme pärast kongressi Toompeale toimunud rongkäigu algust.

Balti riikide välisministrite konverentsi puhul oli korraldatud meie välisministri dr. F. Akeli poolt vastuvõtt. Pildil näeme sellel vastuvõtul vasakult: Leedu välisministrit Lozoraitist, siseministrit K. Eenpalu, Läti välisministrit Muntersi ja meie välisministrit F. Akelit.

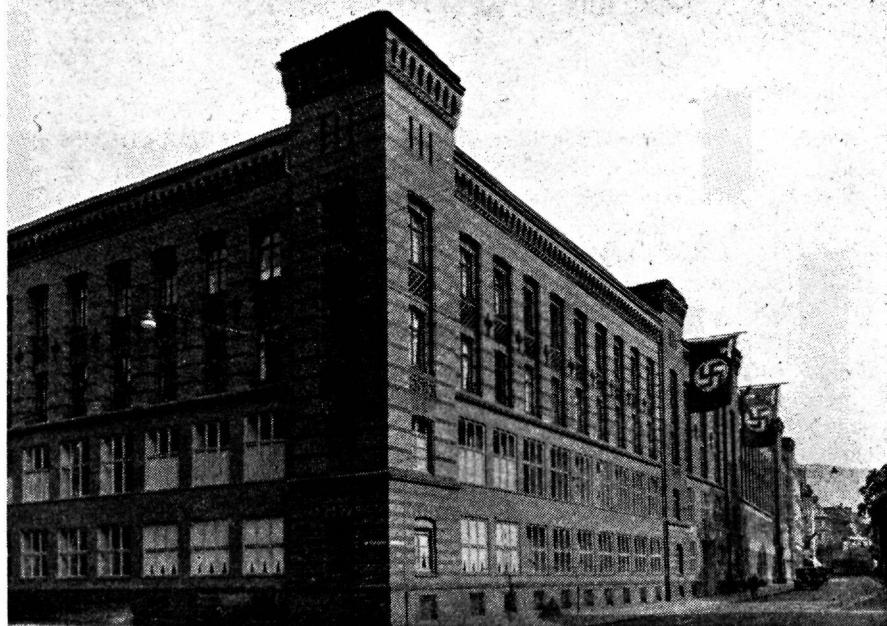

Tartu Politseiametnike Kogu avas neil päevil oma kodu nägusad ruumid. Pildil näeme hoonet Õnne tän. 15, ülevaadet kabinetiruumist ja Tartu Politseiametnike Kogu juhatust. Kodu ruumide korraldamisele asuti juba mõni aeg tagasi ja k. a. talveks jõuti töödega lõpule.

Kriminaalpolitsei
hoone Kölnis.

Köln - Düsseldorf - Berliin

Köln.

Peatume „Edeni“ hotellis. See on juba kolmas kord meie teekonnal, kus peatume Eedeninimelises võõrastemajas. Mitte just seepärast, et Eeden on pübliloost armsaks saanud, vaid et Eedenid tavaliselt on asunud raudteejaama juures, kust hõlpus kohale minna ja kerge jälle edasi rännata.

Meie esimene peatuspäev Kölnis langes pühapäevale ja nimelt lõikuspühale. Kuna ametiasutused on suletud, kasutame päeva linnaga tutvumiseks ja kohaliku rahva pühapäeva-elu vaatlemiseks.

Köln on Reinijärseid suuremaid linnu ja suuruselt kolmas linn Saksamaal. Kölnis öeldi olevat 780.000 elanikku. Linn kuulub Saksa vanimate linnade hulka ja oleval rajatud viiendal sajandil p. Kr. Vanade mälestusesemetena muistsest ajast on mõningad roomaegsed kindlusetornid.

Iga Kölni sõitnu tähelepanu paelub linna peakirik, nn. Kölni Doom. Teda loetakse kunstipäraseimaks pühakojaks kogu Euroopas ja ka ehituskestvuse ajaga võib ta vist igale templile silmi ette anda. Kirjade järgi on pandud peakirikule nurgakivi 1248. a. ja valmis olevat ta saanud alles 1880. a. Seega on kiriku ehitus kestnud üle 600 aasta.

Lõikuspüha saksa linnades peetakse suurejoonelisemalt kui meil. Linn on lipuehtes. Maja-seintel, akendel ja tänava kohal traadile on tõmmatud lõikussaaduste embleeme. Sel puhul on karneval muidugi tavaline nähe ja pikas rong-

käigus liiguvad tänavail põllu- ja aiasaadustega dekoreeritud isesõitjad, hobuste ja härgade jõul veetavad sõidukid.

Esmaspäeva hommikul enne õppekõigule asumist tegi Politseivalitsuse direktor ühes saatjatega visiidi kohalikule Eesti konsulile Paul Herzbergile, maahärrale dr. Reederile ja politsei abipresidendile dr. Deliussele. Politseipresiidiumis määrati Eesti külaliste juurde sideohvitseriks politseihauptmann K. Legner.

Esimese päeva kavas oli tutvumine politseiga ja KÕ korraldusega.

Üldse Saksa politsei, samuti ka Kölni politsei kasutada on suured ja ajakohased ruumid. Mitmed hooned öeldi olevat endised sõjaväe kasarmud, nüüd politsei nõuete kohaselt ümber ehitatud. Seega on seletatavad suured õppeväljad, võimlad, lugemis- ja ajaviiteruumid jm.

Politsei organisatsioon Kölnis on sarnane Dresdeni ja Müncheni omaga. Lähemat seletust politsei tööst ja asjaajamise korrast anti ühes piirkonna- ja ühes revüüristaabis.

Eesti külalisi tutvustati ka õppetöoga kohalikus politseikoolis. Viimases on 6 klassi à 35 õpilasega. Alaline kooli kaader on 15 ametnikku.

Teoreetilise õpetuse kõrval pannakse koolis suurt rõhku kehalisele kasvatusesele ja rivilisele ettevalmistusele. Ka jiu-jitsus peab iga politseiametnik olema meister. Kumminuia õppust ei käsitata, kuna nui oleval kõrvaldatud politseist. Tegelikke laskeharjutusi koolis õpilastega ei peeta.

Kodanliku õhukaitse korraldus Kölnis, nagu mujalgi Saksa linnades, lasub politsei õlgadel, kes sel alal töötavad kontaktis Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Liiduga. KÕ juhtimise alajaotus on läbi viidud politsei organisatsiooni alajaotuse kohaselt, kusjuures selle töö raskuspunkt lasub revüristaabil.

KÕ ehitustehnilisel alal on Kölnis palju teatud: on ehitatud valmis varjendeid nii ametiasutuste jaoks, elumajades ja ka avalikke varjendeid. Kodanike ettevalmistus KÕ alal teostub järjekindlalt. Igal õhtul kella 18.00—20.00 peetakse revüri piirkonnas kodanikele loenguid, milledest võtavad järgemööda osa teatavate kvartaalide kodanikud. Kursusest osavõtt on vabatahtlik, kuid loenguid käijaid olevat väga rohkesti, kuna rahvas on teadlik õhuohu suurusest, mis neid võib ähvardada vaenlase kallaletungi korral.

Järgmisel päeval tutvustati meid kriminaalpolitsei ja tuletõrjega.

Kriminaalpolitsei asub endises neljakordses sõjaväe kasarmus, milles läbi viidud tarvilikud ümberehitustööd. Sõbralikus vestluses andis kriminaalpolitsei abidirektor üksikasjalise selgituse politsei organisatsioonist, ülesandest ja tööjaotusest. Ühtlasi tutvustas ta meid tehniliste uuendustega, mida kasutab Saksa kriminaalpolitsei abinõuna oma ülesannete täitmisel.

Saksa kriminaalpolitsei komplekteerib oma ametkonna 80% sõjaväeteenistuse lõpetanuist ja 20 prots. väljastpoolt — eriala spetsialistid. Esimesed võetakse 10-kuisele praktikale komisariaatidesse ja teised 22-ks kuuks, kusjuures nii ühed kui teised peavad täiendama oma teadmisi kriminaalalal iseõppimisega, kandes iga esmaspäeva hommikuks kirjalikult ette, milliseid raamatuid nad on nädala kestel lugenud, avaldades ühtlasi kriitika ning õpiste tulemuse ühe või teise allika kohta. On praktikaajal läbi ja kirjalike töödega antud teemadega saavutatud rahuldavaid tagajärgi, saadetakse praktikandid Berliini kriminaalpolitsei-ametnike kooli, mille kursus kestab 2 kuud. Praktika aja komisariaadis ja kooli peavad läbi tegema ka praktikandid-õigusteadlased.

Kölnis kui suurlinnas pole vabatahtlikku tuletõrjet, vaid kutseline, kes peetakse ülal linnaomavalitsuse kulul. Kui Tallinnas on iga 3400 elaniku kohta üks kutseline tuletõrjuja, siis on Kölnis üks kutseline mees iga 2500 elaniku kohta.

Meile näidatud tuletõrjedepoo oli moodne ehitis. Depoos asus üks rühm, kelle varustus: autopritts, autoredel (Metz, 30 m) ja sanitaarauto. Rühmas on 32 tuletõrjujat, neist pooled 24 tunni viisi valvekorras. Pealeselle on valvekorras 1 telegrafist.

Meeskonna magamis-, õppe- ja pesuruumid on eeskujulikud. Mehed hästi riüetatud, igapäev

teraskiiver ja gaasitorbik. Iga torbiku juures on ka suitsukurn, mis heidetakse kõrvale pärast ühekordset tarvitamist suitsus.

Kölni sadamas demonstreeriti meile jõetuletõrje tegevust. Viimasel on kasutada üks mootorpaat. Jõetuletõrje prits surus veejoa kuni 35 m kõrgusele.

Düsseldorf.

Düsseldorfi sattusime väljaspool reisikava. Jõudnud 5. oktoobril pärast lõunat valmis oma tööga Kölnis, tegi kohalik Eesti konsul meile ettepaneku sõita Düsseldorfi, mis asub Köln-Berliini teel poole tunni kaugusel Kölnist, et tutvuda sealse suurnäitusega ja pärast seda jätkata reisi õise kiirrongiga Berliini suunas.

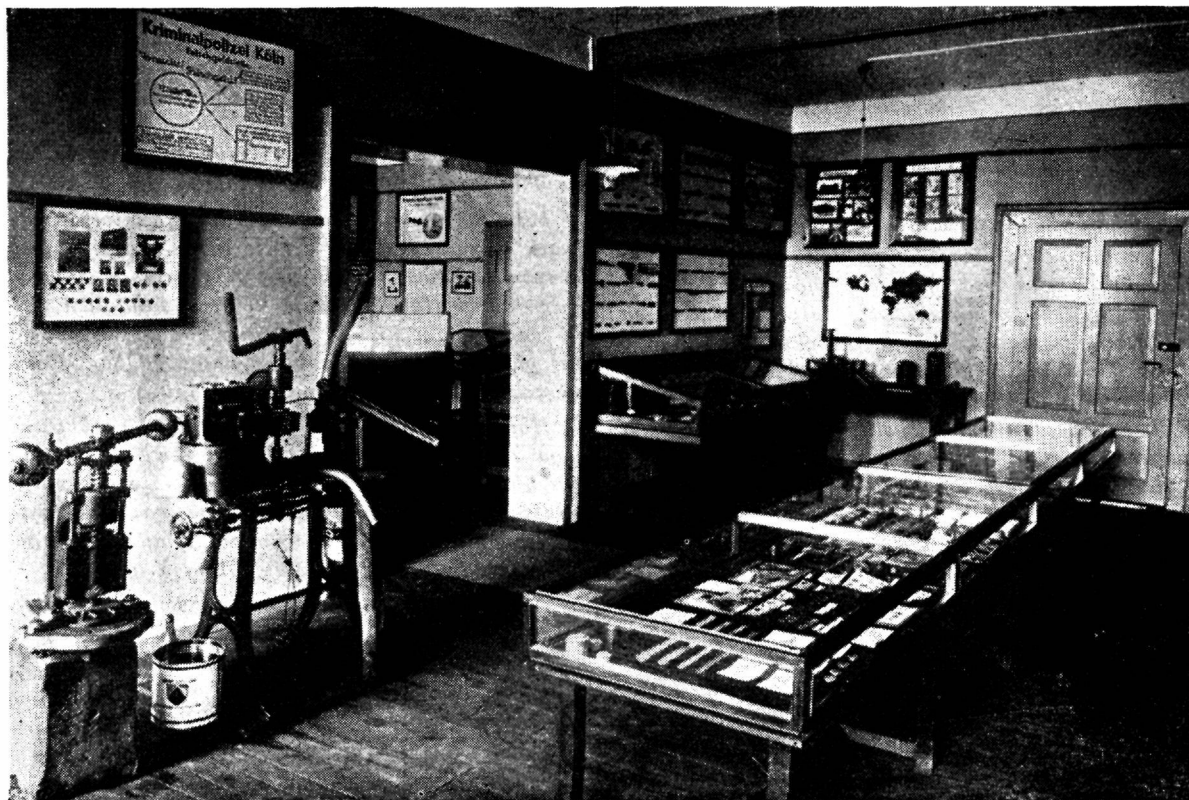
Düsseldorf pole asjata valitud saksa suurnäituse asukohaks. Elanike arvult on ta Kölnist tunduvalt väiksem (650.000 elanikku), kuid linna planeerimisviisilt, hoonete ehitustehnilisest küljest, avalike peateede, parkide, kunstipäraste aksamaste ja mälestumärkide poolest on ta Kölnist ees. Ka linna elutempo tundub teisena. Kas on see tingitud suurnäituse hoost või on siin mõõduandvaks linna kaubanduslik tähtsus. Pige-mini küll vist viimane.

Näitusväljak on rajatud linna servale, kuhu on ehitatud omaette väike linn 4—5-kordsete raudbetoon-paviljonidega. Näituse peasissekäigul on kaks massiivset obeliski ja nende vahel kivist raiatud hüglaslik Düsseldorfi lõvi.

Läbinud peasissekäigu, tundub nagu külastaja oleks sattunud kusagile väga hästi hooldatud parki: tarad, kõnniteed, lilledeväljakud ja tuhandeid purtskaeve, mis õhtuhämaruses vee alt valgustatuna annavad väga omapärase pildi. Näitushallideni jõuab külastaja alles siis, kui ta silmad on vetemängust vallutatud ja ta vaimusilme ees tantsib siniseid, rohelisi, punaseid, kollaseid ja vikerkaarvärvilisi püramiide, kupleid, rombe ja muid sarnaseid, mis tuhandete fontaanide kombinatsiooniga on loodud üheks ja alataasa vahelduvaks tervikuks.

Näitusel on esitatud kõik tööstusharud, nii väike- kui suurtööstuse tooted ja väljapandud artikleid on lõpmata palju. Sealjuures ei tundu kusagil kuhjumist. Ruumi, avaruse ja maalitud dekoratsioonidega on antud näitusele suursugune ilme.

Näitusel esineb ka gaasikaitse osakond. Kõik need aparaadid ja gaasikaitse vahendid, mis on kogu maailmale tutvustatud saksa brošüüride kaudu, on leidnud koha väljapanekul. Kõigi aladega üksikasjaliseks tutvumiseks ei piisa meie piiratud ajast. Peab kiirendama sammu, et jõuda korrakski pilku heita suuremaisse hallidesse, enne kui nad suletakse tööpäeva lõpul.

Korras valerahavabrik Kölni kriminaalmuseumis.

Õhtul hilja jõuame linna tagasi. Tarvis on kinnitada keha ja rutata rongile, et jätkata teekonda Berliini suunas.

Berliin.

6. oktoobri hommikul kell 07.55 jõuame Berliini, olles katnud Düsseldorf-Berliini vahelise 500 km pikkuse teekonna 8,5 tunniga. Seekord ei suuna me oma samme raudteejaamast enam võõrastemajja, vaid jääme peatuma jaama läheduses asuvas pansionis, kus peatunud palju Berliini küllastanud kaasmaalasi.

Pärast hommikueinet vüib meie esimene käik Berliini Eesti saatkonda. Kodune tunne tungib rindu astudes üle saatkonna läve ja kuuldes majarahvalt kodumaist juttu. Siin saame esimese kodumaa posti ja paari-kolmenädalased ajalehed tunduvad puht-värsketena.

Saatkonnast siirdume politseipresüümi. Seal võtab meid vastu politseiinspektor Assmus, kes paaritunnilises ettekandes annab meile pikema ülevaate Saksa politsei organisatsioonist ja korraldusest. Ühtlasi seatakse kokku külaskäigu töökava, mis koostatakse nii, et saaksime ülevaatliku pildi kõigist meid huvitavaist küsimustest.

Järgmise päeva kavas on tutvumine kodanliku õhukaitse korraldusega. Meie sideohvitseri hauptmann Schneideri saatel sõidame raekotta, kus linnaomavalitsuse KÕ juhtide poolt tutvustatakse meid nende töödega, mis tehtud KÕ ehitustehnilisel alal. Pärast seda tutvume KÕ korraldusega ühes politseipiirkonnas ja lõpeks ühes reviiiristaabis.

KÕ alal Berliinis on palju tehtud ja seda tööd jätkatakse sakslasele omase järjekindlusega ning põhjalikkusega. Iga üksik küsimus KÕ alal on viimistletud detailideni ja ülevaatliku pildi saamiseks üksikud tegevusharud on kujutatud väga selgeile, ülevaatlikele ja hästi väljatöötatud skeemidele.

Lõpetanud oma päevatöö, tehakse meile austav ettepanek külastada Deutschlandhallet, kus kaks itaalia, üks ungari ja kaks saksa sõjaväe orkestrit nii üksikult kui koos esinevad kontserdiga. Deutschlandhalle on ehitatud praeguse Saksa valitsuse ajal ja selles on 16.000 isteplatsi ja 4000 seisukohta. Oma mõtudel on ta nii suur ehitus, et selles on võimalik pidada ratsavõistlusi ja isegi üks kompanii tanke olevat seal esinenud lahingdemonstratsiooniga.

Kontserdi muusikaline osa oli väga mitmekülgne ja iga maa sõjaväe orkester püüdis seal

anda oma parima. Väga mõjurikkad olid kõigi orkestrite ühised ettekanded, mida juhtisid orkestrijuhid järgemööda. Värviküllaseis mundreis orkestrandid, keda oli arvult 300 ümber, said iga ettekande lõpul suure aplausi osalisteks.

8. ja 9. oktoober oli ette nähtud tutvumiseks välis- ja kriminaalpolitsei ja politsei õppeasutuste tööga.

Nende kahe päeva kestel külastasime Charlottenburgi linnaosa politsei staapi, üht piirkonna ja üht revüristaapi. Jälgisime õppusi politseiohvitseride koolis Köpenickis ja välispolitsei ametnike ja kriminaalpolitsei koolides. Tutvusime naispolitsei tööga, politsei vangimaja sisekorraga ja kriminaalpolitsei nõuandekoha sisustusega.

Läbikäidud ametiasutuste ruumid on avarad ja hästi korrastatud. Head ruumid ja ajakohased õppeväljad on kasutada ka politsei õppeasutusil. Õppetööd koolides tehti suure innuga. Teoreetiliste õppeainete käsitlemisel kasutati, eriti ametnike klassis, küsimus-kostmissüsteemi.

Viimase ametliku külaskäigu päevana Berliinis oli meil 11. oktoober. Sel päeval kell 11.00 asetaski Politseivalitsuse direktor Eesti politsei nimel pärga Saksa politsei langenuid kaasvõitlejate mälestussamba jalale. Selleks puhuks oli mälestussamba juurde rivistatud politsei aukompanii ühes orkestriga, kes Eesti politseijuhi kohale jõudes mängis Eesti hümnid. (Pildid „Politseilehes“ nr. 21 s. a.) Pärast pärga asetamist mälestussambale võttis Eesti Politseivalitsuse direktor vastu aukompanii paraadimarsi.

Pärast pärjapanekut sõideti politseipresiidiumi, et teha lahkumisvisiit Saksa välispolitsei juhile kindral Daluge'ile, kes on ühtlasi Saksa politseijuhi asetäitja, ja tänada teda selle suure lahkuse ja vastutuleku eest, mis osaks saanud Eesti külalisile kogu teekonnal Saksamaal ja Berliinis eriti.

Kindral Daluge sõbralikus vestluses küsis meie reisimuljeist Saksamaal ja soovis, et heanaaberlikud sidemed, mis valitsevad Eesti ja Saksa politsei vahel, veelgi tugevneksid, milleks kahtlemata suuresti kaasa aitavad mõlema riigi kõrgemate politseijuhtide isiklikud kokkusaamised.

Kasutades Saksa politseijuhtide vastutulekut, külastame pärast lõunat Olümpia staadioni ja autovõidusõidu ringteed. Vaadata oleks veel palju, kuid aeg kipub hiliseks jääma. Tarvis on sõita veel läbi Eesti saatkonnast ja tänada lugupeetud saadikut hr. Toffe'it tema poolt ülesnäidatud kaasabi eest meie reisi heaks kordaminekuks Saksamaal.

Tagasi kodumaale.

Kuigi 35-päevase reisi kestel on kohvrite pakkimine selgeks õpitud, ei taha seekord pakkimine hästi edeneda. Mõtted on juba kodumaal ja käed tõstavad kuue või mauu asja kohvrissse paneku asemel uuesti kappi tagasi.

Viimaks pakid koos, ruttame raudteejaama. Seal leiame eest meie Berliini sideohvitseri hauptmann Schneideri, kes meid tulnud saatma. Kiirrong peatub Berliinis kõigest 4 minutit. Ei ole aega enam ümber vaadata või aeglast sammu pidada, siis võib rongist maha jääda. Kärvesti pakid sisse ja rong juba liigub.

Hommikul ärkame Königsbergis. Veel tund aega sõitu, siis läbibistame Leedu piiri. Ilm muutub üha sügisemaks. Naeripõllul on näha naisi pihtkasukais. Teeveertelt kaovad värvitud majad ja astuvad asemele sammaldunud katustega suitsutared. Maastik on üksluine ja igav.

Õhtul kella 18.00-ks jõuame Riiga. Sõiduplaan on nii seatud, et Riias tuleb tahes-tahtmatult 5,5 tundi oodata.

Oleme nagu mures vagunist väljudes, ei tea, kuidas seda aega peaks veetma. Pime on käes, tuul löötsutab pilvi kokku, vihma niriseb vastu akent. Ega muud, kui seame oma sammud jaamahoonesse.

Vaevalt saame pakid ära anda ja istet võtta, kui uksest astub sisse liitriigi administratiivdepartemangu direktor hr. Anšmits ühes Riia prefektiga. Juba on neil Lätimaal teada meie sõidud ja oma kavagi koostatud, kuidas seda 5 tunnikest mööda saata.

Läti ametivennad võtavad nüüd juhtimise oma kätte. Esiteks läheme vaatama Läti Vabadussõja mälestussammast, mis helgiheitjaist valgustatuna, mõjub väga imposantselt õhtuses hämaruses. Hiljem astume sisse „Rooma“ võõrastemajja. Elavas jutuaajamises „Rooma“ nägus saalis kaob aeg kiiresti. Vahetatakse muljeid reisist ja Eesti-Läti kodusest elust, sest oleme tükk aega ära olnud ja eemal seisnud kodumaisist sündmusist.

Kella pool kaheteistkümneks ruttame jaama tagasi. Veel viimased käepigistused, tervitused ja head jälleügemissoovid ja meie rong hakkab liikuma kodumaa suunas. Uni tundub esimest korda reisi kestel magusana. Kodumaa vagunis on asegi nagu pehmem. Kahju on hommikul teki alt välja tulla, kuid aknast paistavad juba Tallinna tornid.

Ligineme kodule iga sammuga, kodu, kauaigatsetud kodu!
Ro.

Jälitustoimete koordineerimise modus operandi kohaselt.

Sellel teemal kandis ette Kattovice (Poola) politseikomandant Josef Zoltaszek käesoleva aasta juunikuus Londonis peetud RKK (Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Komisjoni) koosolekul referaadi, mis seevõrd pälvis koosolekul esindatud 32 riigi kriminaalpolitsei juhtide tähelepanu, et otsustati: 1) Võtta referaadis puudutatud küsimus järgmise koosoleku päevakorda, 2) Paluda komisjoniliikmeid saata peasekretärile andmeid koduriigis sel alal ette võetud uurimust ja omandatud kogemust, 3) Teha peasekretärile ülesandeks saata sissetulevad materjalid teisile komisjoniliikmeile kätte, 4) Paluda komisjoni alalist ettekandjat kindralkomissar Louwage'i (Belgia) koostada komisjoni järgmiseks koosolekuks selle küsimuse kohta täielik ülevaade.

Kuna see referaat tõepoolest puudutab suure tähtsusega jälitamistaktikalist küsimust, siis toon selle siinkohal tervena, lisades omalt poolt juurde, mis meil sel alal on tehtud.

Võitlus kuritegevusega, ütleb Zoltaszek, nagu iga teinegi võitlus, võib anda positiivseid tulemusi üksnes siis, kui kuriteoandmestikku kasutatakse ratsionaalselt ja võetakse tarvitusele otstarbele vastavad abinõud. Kurjategija, eriti kutseline kurjategija, teotseb enamasti salaja ning püüab end pärast teo kordasaatmist varjata; kuid pole võimalik kõrvaldada maailmast kõiki esemeid, mis on võimalised juhtima temale kui teo kordasaatjale tähelepanu. Eelseisev referaat käsitleb ühe seesuguse registratuurmeetodi täiendamist, mille abil võiks modus operandi analüüsiga kergendada teo kordasaatja avastamist.

Meie kurjategijate teotsemise analüüs baseerub peamiselt kolmel põhilaulusel:

1. Kurjategijate spetsialisatsioon, mis määrab teo kordasaatja otsimispiirkonna. Nii näit. ei lähe meie taskuvarast otsima tüdrukutega kaubitsejate hulgast;

2. Peaaegu iga sihiteadlik inimlik toime toob endaga kaasa mitte üksnes soovitud, vaid ka mittesoovitud tagajärgi. Nii näit. jätab kurjategija endast teopaigale jälgi või temale kuuluvaid esemeid, ja

3. Iga peafunktsioon tingib kõrvalfunktsioon, millel igaljuhul võivad olla väljaspool kavatsusi seisvad tagajärjed. Nii näit., kui kavatakse kedagi tappa, peab muretsema selleks tapariista.

Moodne kriminoloogia jaotab kurjategijaid kaunis täpselt nende erialade järgi klassidesse, kusjuures peab võtma arvesse, et eriala vahetamist tuleb kurjategijate peres äärmiselt harva ette. (Viimane väide võib olla õige suurlinnade suhtes; meie oma oludest võime öelda, et peetakse enamvähem kinni kord valitud alast, kuid ei põlata vahelduseks ka teiste alade „tööd“). A. L.) Seepärast võib öelda, et võitluses kuritegevusega meie toetume teatavale seadusele, mille nimeks on „spetsialiseerumise seadus“.

See seadus põhjeneb kurjategija subjektiivsetel omadustel kui ka tema teotsemisviisil, mida

politsei mitmeti klassifitseerib, et kas või ühe ainsama mainitud joone tundmise tõttu, olgu või ligikaudugi avastada teo kordasaatja isikut. Tehes kindlaks kuriteo iseloomu ning selle järgi kurjategijate klassi, võime piirduda otsimisega võrdlemisi väikeses kurjategijate ringkonnas, kusjuures sageli kinnihaaramine tühisest asjakesest ja selle analüüsimine võivad viia teo kordasaatja isiku avastamisele. (Jutt on kogu aeg nn. pimedast juhtumest. A. L.)

Mainitud meetod oleks täiuslik, kui ainult meie „spetsialiseerumise seadus“ omalt poolt annaks täie mõõdu välja. Kahjuks pole see nii, sest sageli ütleb see seadus üles, ja nimelt järgmisil põhjusil:

1. Spetsialistide-kurjategijate grupid on väga arvurikkad (näit. korterivargad suurlinnades), nii et me selle seaduse käsitlemisel jõuame tulemuseni, otsida teo kordasaatjat mitmesaja isiku hulgast, kes mõnikord on politseile koguni tundmatud.

2. Väljaspool teo kordasaatja kavatsusi tekkinud teo tagajärjed, nagu jälgede ja esemete jätmise teopaigale, on väga mitmekesised, seega mitte alati ühed ja samad, kuna kurjategija kohandab oma teotsemisviisi igakordsele olukorrale. Nii näit. võis kurjategija juhusliku olukorra tõttu tarvitada laskeriista, kuna see harilikult ei kuulu tema teotsemisviisi hulka.

Meetod, mida mina siitpeale luban endale ette kanda, seisneb selles, et juhtumel, mil teo kordasaatja on täiesti tundmatu, tuleb koondada kogu tähelepanu pea- ja kõrvalfunktsioonide analüüsimisele. Analüüsimine toimugu nii, et arvestades teo kordasaatmise aega ja kohta, tehakse kindlaks iseloomustavad jooned, mis tähistavad teo kordasaatja isikut. Seega analüüsi eesmärgiks ei ole mitte võimalikult suurema hulga tunnuste väljakoormine, ei, analüüs toogu esile eriti iseloomulikud jooned, seesugused jooned, milledest võib arvata, et need korduksid, kui sama kurjategija sooritaks uue samaliigilise kuriteo (näit. sama murdkangi või sama muukraua iseloomulik jälg).

Oleme analüüsiga kindlaks teinud, et teatav arv kuritegusid on pärit ühest ja samast allikast, siis käsitleme kõiki neid üksikkuritegusid kui tervikut, nagu oleksid need kõik kokku üksainus kuritegu. Seega tulevad kõik need kuriteod avalikuks, kui teo kordasaatja on avastatud ühe järgi neist. Kuna me ühest küljest seesuguse kuritegude summa võtame kui terviku ja käsitame teda seesugusena, siis teisest küljest me arvestame peale igas seeriasse kuuluvat kuriteos leiduvate korduvate ühistunnuste ka kordumatute kõrvaltunnuste summat, mis tekkinud teolukordade erinevustist. Kuna iga seesugune kordumatu tunnus omakorda võib kaasa aidata teo (tegude) kordasaatja tabamisele, siis politsei väljavaated automaatselt kasvavad, omandades seega oma käsutusse rohkem materjali.

Tallinnas korraldati esimesi gaasikaitse kursusi kodanikele, mis praegugi kestavad. Pildil näeme vanemaid kursustehuvilisi.

On selge, et seesugune meetod tasub end, kui on tegemist terve rea ühelaadiliste kuritegudega, kus tähtsad üksikasjad on ajas ja ruumis laiali pillatud, mistõttu neid on raske meeles pidada. Praktikas kujuneks asi järgmiselt:

Paneb teatava piirkonna politseiülem tähele, et teatavat liiki kuriteod muutuvad massiliseks ja jäävad avastamatuiks, siis käsitatakse neid ühiselt kui kogumit ja seatakse sisse kartoteek, kuhu märgitakse nende iseloomustavad tunnused. Kartoteegi kaudu hakkavad nüüd kordkorralt esile kerkima asjaolude grupid, millele korduvad ühed ja samad iseloomustavad jooned. Sel kombel liigitatud grupid, mis enamasti koosnevad ühe ja sama isiku või jõugu poolt kordasaadetud kuritegudest, võetakse juba eriti põhjaliku selgitamise alla.

Minule alluvas Sileesia vojevoodkonna politseiavalitsuses olen kasutanud tähendatud meetodit heade tagajärgedega, mispärast kirjeldan lähemalt selle praktilist rakendamist.

Kogumismomendiks võtsin eeskätt korterivargused. Iga korterivarguse kohta peab jälitamist toimetav kohalik asutus andma täpse aruande, mis sisaldab laiaulatuslikke küsimusi varguse tehnikast, teotsemisviisist, jälgedest ja väliseist tingimustest. Tähendatud aruandeist noteeritakse iseloomustavaid jooni kartoteeki. Kartoteegi pidaja ülesandeks on uurida, kas uus vargus ei oma ühiseid jooni varemalt noteeritutelega. Sel kombel moodustuvad grupid. Kui juba olemasolevale grupile lisandub uusi andmeid, siis tuleb see asjale aina kasuks. Loomulikult võetakse arvesse ka igasugune muu informatsioon, mis käib nende asjade kohta.

Sellel meetodil on järgmised paremused:

1. Kuna aruande punktide täpne vastamine on kohuslik, siis saavutatakse sündmuskohast täpne pilt.

2. Kuna aruande formular on pärit kõrgemast instantsist, mitte kohapealseist asutusest, kellel on kalduvusi jätta tähtsamaid üksikasju arvestamata, siis on sellega kindlustatud ühtlane ja täiuslik jälitamismeetod.

3. Kurjategijate ring, kust tuleb otsida teo kordasaatjat, on seega täpselt piiratud.

4. Paljude kordumatute joonte ülesmärkimisega koguneb rikkalik uurimismaterjal.

5. On üks teo kordasaatjaist tabatud, siis on materjal käepärast võimalike kaaslaste avastamiseks või ühe varguse kordasaatja avastamisega selgitada temas ka teiste samalaadsete varguste kordasaatjat.

6. Süütegude täpse analüüsiga muutub preventiivteenistus hõlpsamaks, mis võimaldab tabada kurjategijaid teolt.

Kirjeldatud meetod, minu poolt nimetatud „Analoogiliste kuritegude koondamise meetodiks,” ei kujuta endast muud kui „kurjategijate spetsialiseerumise seaduse” edasiarendamist, ja seesugusena näib ta mulle olevat kasulik. Millal ja kuidas teda kasutamisele võtta, see loomulikult peab jääma politseiülemate mureks.

Nii Zoltaszek.

Kahtlemata on Zoltaszeki poolt soovitatud meetod teoreetiliselt laitusetu, kuid peab arvestama, et selle praktiline rakendamine põrkab kokku teatavate raskustega. Olulisimaks neist raskusist osutub kindlasti jooksvalt toimuvate süütegude tunnuste ühise nimetaja alla viimine, eriti seeria äratundmiseks tingimata vajalise ühise tunnuse avastamine ja selle küllaldaselt reljeefne kirjeldamine aruandeis. Ei lähe see korda, siis jääb kogu kirjatöö surnud materjaliks. See takistus on seda suurem, mida suurem on aruandeid koostavate ametnike, s. o. jälitajate arv. Trükitud formularide kasutamine kahtlemata kergendab ja ühtlustab tööd, kuid pole kahtlustki, et osutub võimatuks koostada formulari, mis jõuaks ette näha kõiki otse kaleidskoobilisi variante, milledes toimuvad olgugi üht ja sama liiki süüteod. Kahjuks Zoltaszek ei lisanud oma ettekandele statistilisi andmeid soovitatud meetodi kasutamisega avastatud seeriaid.

Seeriasüüteod on kõikjal tuntud nähe, loomulikult ei puudu need ka meil. Peamiselt tuleb neid ette varguste, kelmuste ja valeraha levitamise aladel, siis aga ka süütamiste (püromanid), salakauba vedamise, vägistamise ja seksuaalmõrvade (meil õnneks haruldane nähe) ja veel mõne vähema tähtsusega süüteoliigi aladel. Ühenduses sellega on ka seeriata avastamise taktika seisnud päevakorras meie krim-politsei asutamisest saadik. On tehtud sel alal mitmeid katseid. Muide kombineeris nende riide kirjutaja juba 1922. aastal erilise „kõrvadega” kartoteegi avalikuks tegemata jäänud süütegude jaoks, mis võimaldas kaartidel leiduvaid andmeid kasutada mitme vaatenurga all: toimimiskoha ja -aja, süüteoliigi ja osalt ka toimimisviisi järgi. See kartoteek võeti katseks kasutamisele Tallinna krim-politseis ja andis ka häid tulemusi, kuid aasta pärast heideti see kõrvale, kuna kaartide kõrvad ei olnud küllalt vastupidavad.

Järgmisel aastal võeti krim-politseis tarvitusele nn. juurdluskokkuvõtted, mis sisaldasid üksikasjalisi andmeid igast jälitamisel olnud süüteost. Kokkuvõttes leiduvad punktid ka süüteo ja avastatud asitõendite kirjeldamiseks. Kokkuvõtted avalikuks tegemata jäänud süütegudest tuli hoida alal eraldi: linnas — süüteoliikide, maal — valdade järgi. Need kokkuvõtted on tunduvalt kaasa aidanud kohaliste seeriata avastamisele. Pealinna krim-politseis märgitakse tähtsamad süüteod peale selle veel erivärviliste lipukeste abil maakaardile.

Maarajooni konstaablite korterioludest

Uskumatult halvad on maarajooni konstaablite korteriolud. Isegi halvemad kui linna kolleegid seda arvata teavad.

Maal asuvaist riigi- ja omavalitsuse teenijaist on konstaabel pea ainuke, kellele ei ole ette nähtud korterit. Sobivat üürikorterit maarajooni konstaablil on raske leida, kuna neid maal üürimiseks ei ehitata; elamud on püstitatud oma tarviduseks. Vallaline veel leiab toa, kuna perekonnainimesel osutub selle otsimine raskeks.

Teenistuse iseloomust tingituna tuleb konstaablil elada oma tööpiirkonnas sellele vaatamata, kas seal leidub sobivat korterit. Paremas seisundis korteri suhtes on need, kelle rajoonis asub alevik või muu suurem keskus. Korteri puudusel on mitmedki konstaablid sunnitud elama perekonnast lahus.

Seisukorrast pääsemiseks on mõnigi maarajooni konstaabel asunud püstitama oma maja.

Maja püstitamine on seotud veel teise riskiga, sest kui majaomanikust konstaabel paigutatakse uude teenistuskotta, on viimane sunnitud oma vara poolmuidu realiseerima.

Hiljuti oli jutuaajamine ühe konstaablilt majaomanikuga, kes pikemat aega teeninud ühes ja samas rajoonis. Ta seletas, et rajooni määramisel olnud püsti hädas korteri leidmisega; lõpeks saanudki kuidagi ühte tallu ulualuse toakese näol, kus ka keskpärasestki kodust ei võinud juttu olla. Kodunt lahkudes ei olnud kunagi võimalik ruumi lukustada ja toitu võis valmistada ainult siis, kui pererahva poolt köök vaba juhtus olema. Ta elanud sellises olukorras mõned aastad ja siis püstitanud häda sunnil endale maja, kuna puudunud igasugune väljavaade sobiva korteri saamiseks. Vähe on neid, kel või-

Rändavate kutseliste poolt toimitud seeriatega avastamiseks on juba 1923. aastast krim-politsei sisse seatud vastastikune informeerimine tundmatu ränduri poolt sooritatud süütegudest, peamiselt vargusist ja kelmusist. Seda korda uuendati käesoleva aasta kevadel. Kuid et ka meil siin ei puudu oma raskused, seda näitab asjaolu, et mainitud informatsiooni antakse kasinalt. Nähtavasti on meilgi takistuseks see, et seda õiget tunnistust on raske leida ja kirjeldada.

Kõige paremini on meil korraldatud valeraha levitamise seeriatega avastamine, mida toimetatakse sellekohase keskkartoteegi kaasabil.

Kuigi meil seeriatega avastamise alal üldse on mõndagi juba tehtud, ei või meie veel kaugelgi uhkustada, nagu oleks juba kõik tehtud. Seepärast palun krim.-politsei kohapealseid juhte ja ametnikke võtta poola kolleegi idee kaalumisele.

malus sarnaselt korterikriisi lahendada, kuna suur osa kuidagi ajab läbi aastast-aastasse.

Kui riigi poolt püstitada konstaableile elamud, tuleks neid ehitada palju ja see läheks kulukaks. Arvestades kulude kokkuhoidu ja otsustarbekust, tuleks küll iga uue ehitatava vallamaja juurde ette näha ka konstaabli ameti- ja eluruumid. Ajalehtede teatel ongi mõnes maakonnas ette nähtud vallamajade viisaastakud, kus ehitamisele tuleb uusi vallamaju. Jääks soovida, et siin ka silmas peetaks konstaablite korteriküsimust. Maarajooni konstaablil asukoht vallamaja juures oleks sobivaimaks kohaks: asub keskuses ja on rahvale kättesaadav.

P.

Allkonstaabel

E. TALVAR

10 aastat

politsei- teenistuses.

Tartu linna 1. politseijaoskonna allkonstaabel Enn Talvar võib 09. 12. 1937. a. tagasi vaadata 10 a. kestnud raskele politseiteenistusele.

Allkonstaabel E. Talvar sündis 05. 04. 1903. a. Rutikvere vallas, Viljandimaal. Hariduse omandas Burmeisteri eragümnaasiumis, mille 3 klassi lõpetas.

Politseiteenistusse astus E. Talvar kordniku k.t-na 09. 12. 1927. a. Tartu linna 2. politseijaoskonda, kust 08. 03. 28. a. siirdus politseikooli, mille alama klassi lõpetas 01. 07. 28. a. ja määrati kordnikuks Tallinna 5. politseijaoskonda. Samal aastal 1. augustil läks üle Tartu 3. politseijaoskonda, kust teenistuse huvides paigutati ümber 01. 05. 29. a. Tartu-Valga Prefektuuri. Arvates 23. 09. 32 teenib juubilar Tartu linna 1. politseijaoskonnas.

Ametlik osa.

Määramisi ja ümberpaigutusi politsei alal.

Siseministri käskkirjaga 6. det. s. a. on määratud Viru-Järva Prefektuuri konstaabel Maksimilian Liit ja Lääne-Saare Prefektuuri konstaabel Voldemar Toomver Tallinna-Harju Kriminaalpolitsei assistentideks 1. detsembrist s. a. arvates. Narva kriminaalpolitsei assistent Aleksander Piirisild on määratud kriminaalpolitsei vanemaks assistendiks samas teenistuskohas 1. jaanuarist 1938.

Teenistuse huvides paigutatakse ümber 1. jaan. 1938: Paide Kriminaalpolitsei vanem assistent Anton Erilane — Tallinna-Harju Kriminaalpolitsei koosseisu, määrates ta ühtlasi kriminaalpolitsei inspektori käsutusse Politseivalitsuses; Võru Kriminaalpolitsei vanem assistent Helmut Veem — Paide Kriminaalpolitsei koosseisu. Lääne-Saare Kriminaalpolitsei vanem assistent Juhan Juurup — Võru Kriminaalpolitsei koosseisu; Tartu-Valga Kriminaalpolitsei assistent Konstantin Luug — Narva Kriminaalpolitsei koosseisu; Tallinna-Harju Kriminaalpolitsei assistent Valter Soome — Tartu-Valga Kriminaalpolitsei koosseisu; Paide Kriminaalpolitsei assistent Artur Mehiste — Tallinna-Harju Kriminaalpolitsei koosseisu ja Tallinna-Harju Kriminaalpolitsei assistent August Erm — Lääne-Saare Kriminaalpolitsei koosseisu.

*

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga on vabastatud ametist oma palvel omavalitsuse teenistusse ülemineku puhul 1. dets. s. a. Viljandi-Pärnu Prefektuuri Pärnu linna III rajooni konstaabel August Rüütel. Sama käskkirjaga on paigutatud ümber oma palvel Viljandi-Pärnu Prefektuuri Pärnu linna V rajooni konstaabel Juhan Tamme — Pärnu linna III rajooni konstaabliks 1. dets. s. a. ja konst. Tamme asemele — Pärnu linna V rajooni konstaabliks sama prefektuuri Laatre rajooni konstaabel Rein Reidak 1. dets. s. a. Viljandi-Pärnu Prefektuuri Laatre rajooni konstaabliks on määratud 1. dets. s. a. Mõisaküla politseijaoskonna kantseleiametnik Hermann Helmet, kes sooritanud politseiteenistuse kutseeksami k. a. kevadel.

Autasusid kordnikele.

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga 2. skp. on määratud rahalisi autasusid: Tallinna-Harju Prefektuuri 3. ja Linnaümbruse jaoskonna vanem-kordnikule Mikkkel Tompson'ile 50 kr. tähelepanelikkuse ja energilise tegevuse eest kurjategijate tabamisel ja Viru-Järva Prefektuuri Tapa jaoskonna vanem-kordnikule Gustav Pilliroog'ile 50 kr. erilise hoolsuse ja püüdlikkuse eest kurjategijate tabamisel.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) ilukirjandusliku sisuga ajakiri „Müinaslood lastele“, on luba ilmuda Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Olof Pöhl;

2) ilukirjandusliku sisuga ajakiri „Päike“, on luba ilmuda Tallinnas, 12 korda aastas; väljaandja — Kirjastus „Kuldkiiri“, mille omanik Karl Einer, ja vastutav toimetaja — Leida Tigane;

3) õpilasajakiri „Realist“, on luba ilmuda Tallinnas, neli korda aastas; väljaandjad — Tallinna II Gümnaasiumi, Progümnaasiumi, Reaalkooli ja Majandusliku Erikooli Kirjandusring ja vastutav toimetaja — August Kõrv.

4) ilukirjandusliku sisuga ajakiri „Tuju“, on luba ilmuda Tallinnas, kaks korda kuus; väljaandja — Kirjastus „Kirjavara“ ja vastutav toimetaja — Leonhard Soonberg;

5) ilukirjandusliku sisuga ajakiri „Varamu“, on luba ilmuda Tallinnas, üks kord kuus; väljaandja — K.-O.-Ü. „Kultuurkoondis“ ja vastutav toimetaja — Henrik Visnapuu;

6) piimaasjandust käsitava sisuga ajakiri „Piimandus“, on luba ilmuda Viljandis, 12 korda aastas; väljaandjad — Meierite Koda ja Öisu Piimandusinstituut ja vastutav toimetaja — Nikolai King.

Politseivalitsuse poolt on antud load

laskeriistade ja -moonaga kauplemiseks: Sidonia Karli t. ja Aaro Kusta p. Karmo'le Petseris, Vabaduse 10, maksvusega 13. oktoobrini 1938, Vidrik Jaagu p. Särg'ile Tartus, Võidu 10, maksvusega 14. oktoobrini 1938, Johannes Johani p. Susi'le Põltsamaal, Jõgeva mnt. 15-a maksvusega 17. oktoobrini 1938, Hans Hansu p. Tauts'ile Tõrvas, Tartu 6, maksvusega 28. oktoobrini 1938, Karl Karli p. Jakobson'ile Haapsalus, Saue 4, maksvusega 14. oktoobrini 1938, Bernhard Eduardi p. Johanson'ile Kuressaares, Turu t. 1-a, maksvusega 30. septembrini 1938, Karl Jüri p. Rumvolt'ile Põltsamaal, Jõgeva mnt. 6, maksvusega 13. oktoobrini 1938, Karl Johani p. Hansenile Tartus, Kauba 11, maksvusega 4. septembrini 1938, Aleksander Joosepi p. Amos'ele Narvas, Joala 26, maksvusega 20. oktoobrini 1938, Jakob Jaani p. Klaan'ile Petseris, Tartu 4, maksvusega 25. oktoobrini 1938, Juhan Jaani p. Mätlikule Narvas, Tallinna mnt. 1, maksvusega 5. novembrini 1938, Gustav Jaani p. Bartels'ile Leisi alevikus, maksvusega 11. novembrini 1938, Theodor Andrese p. Karolin'ile Valgas, Vabaduse 34, maksvusega 12. oktoobrini 1938, Tartu Eesti Majanduse Ühisusele Tartus, Holmi 12, maksvusega 30. novembrini 1938, Käina Majandusühisuse juhatusel Keina vallas, maksvusega 25. novembrini 1938, ja K.-m. Lier ja Rossbaumi omanikele Franz Karli p. Lier'ile ja Ludvig Karli p. Rossbaumile Tallinnas, Viru 7, maksvusega 27. novembrini 1938;

laskemoonaga kauplemiseks: Voldeemar Jaani p. Haase'le Rakveres, Pikk 3, maksvusega 10. septembrini 1938, Vladimir Peetri p. Veberile Koeru alevikus, maksvusega 10. juulini 1938, ja Ivan Peetri p. Cernovitski'le Juuru alevikus, maksvusega 27. oktoobrini 1938;

laskeriistade parandamiseks ja kodukäsitööna laskeriistade valmistamiseks: Karl Peetri p. Luhale Tartus, Raekoja 104, maksvusega 13. novembrini 1938;

laskeriistade parandamiseks: Aleksander Joosepi p. Teinfeldt'ile Vihula v., Annikveres, maksvusega 17. septembrini 1938, August Hansu p. Tepper'ile Viljandis, Tartu 3, maksvusega 28. oktoobrini 1938, Jaan Vaher'ile Kuigatsi vallas Priipalu alevikus, maksvusega 14. oktoobrini 1938, Johannes Peetri p. Neppo'le Kilingi-Nõmme alevis, Kiriku 8, maksvusega 1. novembrini 1938, Rudolf Jakobi p. Nõmme'le Mustvee alevis, Kivi 9, maksvusega 11. novembrini 1938, Johan Fritsu p. Petermann'ile Võrus, Kreutzvaldi 15, maksvusega 27. novembrini 1938, Rudolf Jakobi p. Pindis'ele Lasva vallas, Zirgaski külas, maksvusega 20. novembrini 1938, Eduard Tambur'ile ja Aleksei Oll'ile Kuressaares, Tallinna 22, maksvusega 9. novembrini 1938, Aleksander Joosepi p. Reig'ile Tallinnas,

Järva politseipere oli koos.

3. dets. s. a. korraldas Paide Politseiametnike Kogu oma liikmeile ja kutsutud külalisile koosviibimise teeõhtu näol. Osavõtt oli üle ootuste rohkearvuline. Tujuküllane meeleolu ja tants orkestri saatel kestis hilja ööni.

Pildil teeõhtust osavõtjad.

Narva mnt. 95, maksvusega 24. novembrini 1938, ja Heinrich Johannese p. Hang'ile Haljala vallas, Mahuda külas, maksvusega 24. novembrini 1938.

Politseivalitsuse direktori otsustega on tühistatud:

Valgas elutseva Abe Hirši p. Ogints'i, Tartus elutseva Eduard Mihkli p. Lilloveer'i, Loona vallas elutseva Elmar Jaani p. Väärt'i ja Valgas, Riia 2, elutseva Herman Daaveti p. Kreving'i laskeriistaload.

Valged lumeväljad kutsuvad.

Veel harvemini kui päikesepaistet on võimalus olnud nautida viimaseil aastail talvspordi lõbusid. Ei ole paremat meelelahutust ja naudingut kui suuskadel liuelda valgetel lumeväljadel, uiskudel loovimine jääkamaryl ja keldudel libisemine läbi karge õhu. Kõik need alad pakuvad kindlasti ilusaid elamusi nende harrastajatele.

Need lõbud on täiesti võrreldavad suvipäikese lõõmas õhu mõnususte ja vete karastuste harrastamisega või veel enamgi.

Seepärast, kõik, kes te päevade viisi oma igapäevase töö ja askelduste keerises peate viibima ruumes, kasutage võimalusi võib-olla veel üürikest aega kestva talveilu ja talvspordi lõbude nautimiseks.

Haarakem võimalusist liuelda valgetel lumeväljadel ja te kogute uusi ilusaid elamusi, unustate igapäevsuse ja loote endale rohkem „pühapäevi“, mis tõstab kindlasti teie töömeeleolu ja teotsemistahet.

Neid talvspordi alasid võib soovitada kõigile, sest need ei ole mitte raskelt õpitavad alad, vaid nii suusatamine, uisutamine kui ka kelgutamine on ju nii öeldä „igamehe“ lõbu ja sport nii noortele kui ka vanadele.

Ka ei nõua ükski neist spordialadest suuri kulusid, vaid peaksid olema kättesaadavad kõigile.

Politsei spordisektsioonel olgu eriti tänulikuks ülesandeks neid talvlõbusid propageerida liikmeskonnas, korraldades suusamatku, väljasõite tõukekelkudega, „vastlasõite“, uisutamist ja kelgutamist, pidades silmas eriti neid alasid ja asjaolusid, mis võimalikult vastuvõetavad nn. „pühapäeva“ sportlasile.

A. S—o.

Kr.-assistent J. Järvamäe 15 aasta teenistusjuubel.

Laupäeval, 11. detsembril s. a. pühitses Tallinna-Harju Kr.-pol. assist. Jakob Järvamäe oma 15 aasta teenistusjuubelit.

J. Järvamäe sündis 10. augustil 1889, Järva maal Mäo vallas väikepõllupidaja pojana. Politseiteenistusse astus J. Järvamäe 11. dets. 1922. a. Tallinna-Harju Kriminaalpolitseisse, kus teenib vahetpidamatult kuni käesoleva ajani.

Juubilaril politseiteenistust on Politseivalitsuse direktori poolt kolmel korral hinnatud rahalise autasuga. Kodanlike teenete eest on annetatud temale Rootsi valitsuse poolt „Vaasa medal“.

Teenistuses tuntakse meie juubilaril energilise ja väsimatu töömehena. Komissari ja kaasametnike poolt peeti juubilaril meele väärtusliku kingiga.

Soovime juubilarile palju õnne ja edu edaspidiseks.

Küsimusi ja vastuseid.

★
Konstaabel —u. Küsimus. Kas Riigiteenijate, -tööliste ja õppejõudude haiguskindlustuse korraldamise määruse (R. T. 79 — 1937) § 14 j. t. mõtte kohaselt on kohustatud kindlustuskandja tasuma haige sõidukulud ainult raviasutusse, või ka sealt tagasi, kui haigel raviasutusse minek on hädavajaline?

Vastus. Riigiteenijate, -tööliste ja õppejõudude haiguskindlustuse seaduse (R. T. 41 — 1937) § 13 viimase lõike järgi tasutakse haige sõidukulud raviasutustesse Sotsiaalministri poolt kokkuleppel Majandusministri ja Riigikontrolöri määratud alusel. Need alused on määratud Riigiteenijate, -tööliste ja õppejõudude haiguskindlustuse korraldamise määruse (R. T. 79 — 1937) § 14 ja selle lisas nr. 3. Seejuures tuleb tasutavate sõidukulude all mõista mitte üksi raviasutusse sõidu kulusid, vaid ka raviasutusest tagasisõidu kulusid, kuna sõnastus „sõidukulud raviasutusse“ on seaduses võetud laiemas mõttes, haarates niihästi sõitu raviasutusse kui ka sealt tagasi.

J. V. Küsimused. Kas on sunduslik pärandustombule (naine ja 3 täisealist tütart — normaalinimesed) hooldaja määramine siis, kui pärijad ise seda ei soovi? Jaataval korral, kas pärijad võivad omalt poolt esitada hooldaja kohtule kinnitamiseks, või määrab kohus hooldaja oma äranägemisel? Kas hooldaja võib pärandustombu maa-alast vastu pärijate tahtmist mõne osa rentida või müüa?

Vastused. Nagu Teie küsimusest nähtub, on pärandajast mahajäänud pärijad — tema naine ja kolm tütart — kõik täisealised ja teguvõimsad isikud ja viibivad pärandi asukohal. Nii-sugusel juhtumil vallakohus oma algatusel ei tee korraldusi pärandi hoiuks ega määrata pärandile hooldajat. Kui seda siiski nõuab mõni pärijaist, testamenditäitja või võlausaldaja, on vallakohus kohustatud võtma tarvitusele abinõud pärandi hoiuks, see tähendab pärandivara üles kirjutama, ära hindama ja hoiule andma tema poolt määratavale hooldajale. Pärandi hooldajaks määrab vallakohus pärijate poolt kas pärijate eneste hulgast või väljastpoolt esitatud isiku. Kui pärijad ei jõua hooldaja isiku suhtes kokkuleppele, valib selle vallakohus ise.

Pärandi hooldajal on õigus pärandi hulka kuuluvat maad rendile anda vallakohtu loal. Pärandi hulka kuuluvat kinnisvara võib pärandi hooldaja müüa ainult erilisel juhtumel ja sealjuures ainult vallakohtu loal ja Ringkonnakohtu kinnitusele.

Lühiteateid välismaalt.

Jälitamisvõtteid.

Linnas kleebiti üles poliitilisi lendlehti. Politsei kõrvaldas need, eraldades lehed seintelt võimalikult ühes kleepainega. Hiljem tabati mees, keda kahtlustati lendlehtede üleskleepimises. Mees kandis vanu siniseid linaseid pükse, mille värvilil ja taskus leidis valget massi, sarnlevat kleepainega.

Püksid ja lendlehed saadeti ekspertiiskabinetti kindlakstegemiseks, kas lendlehtede kleepaine ei

ole identne pükstel leiduva valge massiga. Tabatu ise seletas, et pükstel leiduv mass olevat modellkips, ning lendlehtedega ei olevat tal vähimatki suhet.

Lendlehed olid rohelist ja kollast värvi ning nende tagakülgedel leidis kleepaine reste, kujutavat endast valgevärvilist kuivanud ja murenevat massi, umbes klaasitaolise struktuuriga. See aine kõrvaldati ettevaatlikult paberi küljest ja võeti analüüsimisele. Keemilisel uurimisel selgus, et on tegemist klaasiveega.

Nüüd uuriti ka pükstel leiduvat massi, kusjuures selgus, et see oli süsihappe lubi (kustutatud lubi, mitte väävelhappe lubi (modellkips)). Hiljem selguski, et tabatu oli töötanud kustutatud lubjaga. Nüüd uuriti pükse edasi, kusjuures neil leiti reite kohal väikesi valget värvi kõvu klaasiseid täpikesi. Need omakorda kõrvaldati pükstelt ja tehti keemiline analüüs. Tagajärg — klaasivesi. Kui ekspertiisi tagajärjed tehti kahtlusalusele uuel ülekuulamisel selgeks, ei osanud ta kuidagi seletada klaasivee sattumist oma pükstele ja tunnistas seetõttu viimaks oma teo üles.

Hammustamisjälgi leiame peamiselt väljaulatuvatele, seega hammastele kättesaadavamatel kehaosadel, nagu sõrmed, nina, kõrvid, ka naise rinnad (seksuaalsete motiivide puhul). Kuna inimese hammaste kuju ja asetus on äärmiselt individuaalne, siis tuleb teopaigal juhtumisi leiduvaid hammustamisjälgi alati võrrelda kahtlusaluse hammastega. Et laibal leiduvate hammustamisjälgedele võimalikku moonumist vältida, on soovitatav hammustamiskoht välja lõigata (lahkamise juures!) ja konserveerimisvedelikus alal hoida. Enne seda aga oleks soovitatav hammustatud kehaosa stereoskoopkaameraga pildistada, kumerad kohad koguni mitmest küljest, et fikseerida kõik hammustamisjälje peensused. Plastilistest hammustamisjälgedest tuleb valmistada kipskujundid.

Et kahtlusaluselt saada tõetruid hammaste jälgi, tuleb lasta need võtta hambaarsti läbi. Keegi prantsuse sandarm (maapolitseinik) hankis endale kahtlase hulkuri hambajäljed sel teel, et pakkus viimasele sõbralikult õuna ja kui hulkur oli hammustanud õuna küljest tüki ära, võeti see jälle tagasi.

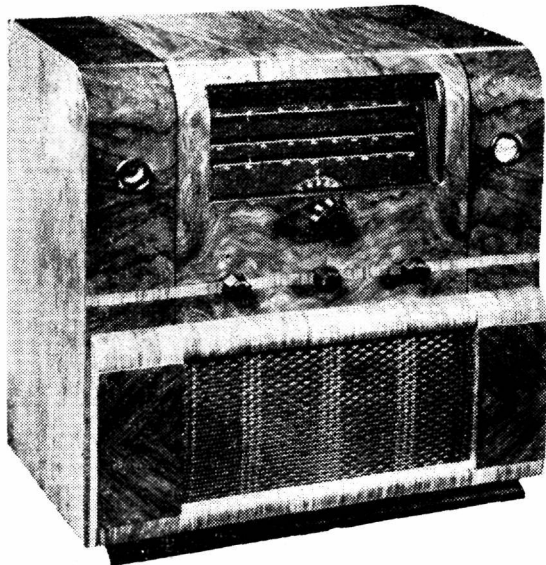
Kaklusil saadud hammustamisjäljed pole igakord sugugi tühised, kuna neid äbvardab infektsiooni oht suus leiduvate pisikute tõttu. On tulnud hammustatud kehaliikmeid maha lõigata, samuti on teada juhtumeid, kus hammustamisega anti edasi süüfilis.

Hammaste jälgi leidub mõnikord ka esemeil. Nii leiti omal ajal Peterburis laiba juurest sigaripits sissekulunud hambajälgedega. Need ühtu-sid tapetu vennapoja hammastega, kes lõpuks osutuski mõrtsukaks. Saksamaal keegi madrus oli hammustanud seebist imiteeritud õuna, pidades seda ehtsaks puuviljaks, eksitust märgates jättis ta seebitüki hambajälgedega maha. Viimased saidki tema vastu tunnistajaiks.

Meie praktikast mäletan kaht juhtumit, kus murdvargad olid hammustanud õuna, ja üht, kus röövmõrtsukas jättis oma hambajäljed odrakaraskisse, mis saigi talle saatuslikuks.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas. Telef.: toimetuse 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast 438. **Tellimishind:** aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—. Üksiknumber 30 snt. **Kuulutuste hinnad:** 1/1 lk. Kr. 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—.

Vastutav toimetaja: A. Liit. Tegev toimetaja: H. Põldvere. Väljaandja: Politseiametnike Keskkogu.

Politseiametniku
RAADIOAPARAAT

peab sõna kuulma!

Meil kui vanemal radio-eri-
äril on väljavalitud esindused:

**G. MARCONI, SIERA, TELEFUNKEN,
SCHAUB, STANDART JA T. T. V.**

Nad on võimsad, selektiivsed, sta-
biilsed ja loomutruu puhta heliga.
Hinnaväärsuse juures on ka meie
maksutingimused kõigiti soodsad.

O=ü. „Esto=Muusika“

Tallinnas, Tartus, Viljandis, Pärnus.
Esindused kõikjal üle riigi.

Kõige maitsvamad toidud ja küpsised
valmistate, tarvitades

**taimevõid
„ASTA“**

Saadaval kõigis toiduainete- ja delikatess-
kauplustes.

TAIMEVÕITEHAS „OLIVIA“
Tallinnas, Volta tän. 3. Telefon 431-97.

Hans Vichmann,

Tallinn, Paldiski mnt. 20.
Telefon 434-64.

Keemiatehas

soovitab parimas headuses:

saapakreeme, veesaapamääret
„Kalamees“ ja jõuluküünlaid.
Uudisena ilmus müügile saapa-
kreem „Läige“.

Th. Kaarmann

Tallinn,

Raekoja tän. 8, 10 ja 12

Majatarbed

Koloniaalkaubad

Auru jõul riidevärvimise,
pleegitamise, trükkimise
ja apreeterimise vabrik.

B. Schocher & Ko

Tallinn, Jahu tän. 3-b.
Telefon 468-35.

Teie jõulurõõm on täielik,

Kui ostate mänguasju oma lastele
ja mälestusesemeid sõpradele

K/m. J. DANIELSEN'ilt

Tallinn, Vanaturg 1. Telef. 464-25.
Scheeli panga vastas.

Müügil eht
„LAVENDEL“
kõlnivesi
rohelistis pudeleis
A-s. „ODOR“

Tõsist rõõmu teevad kingitused

O. VIİK'i

kullasepärist

Suur valik
kuld
laulatus-
sõrmuseid.
Parimaid
šveitsi
aja-
näitajaid.
„Briiljant“
kristalli.

Šokolaadi- ja kompekivabrik

„Effekt“

Tallinn, Kappeli tän. 11. Tel. 312-94.

K-k. Jakob Nižnikov
tee-, kohvi- ja koloniaalimport.

Tallinn, Pärnu maantee 15. Telef. 465-86

„Politseilehe“

tellimiste vastuvõtmine 1938. a. peale on avatud.

Tellimishind: aastas 6 krooni, 1/2 a. 3 krooni.

Tellimisi võtavad vastu kõik posti- ja politseiasutused.

„POLITSEILEHT“ toob igas numbris tarvilikku ja huvitavat
igale lugejale. Mitmekesine sisu, rohkesti pilte.

FERDINAND LEPIK

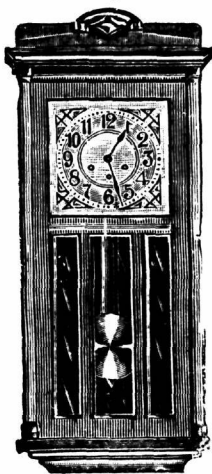
KELLA-, KULLASEPAÄRI JA TÖÖSTUS

Tartu, Võidu tän. 9.

Tel. 31.

Asutatud 1918. a.

Pühadekinkideks suures
maitserikkas valikus
soodsate hindadega:

seina-
laua-
kamina-
tasku-
käte-

} kelli

kuld-
hõbe-
kristall-
roostev.-teras-

} kaupu

Tele ei leia kusagilt nii suurt valikut kui meilt
raamatute,

kirjutusmaterjalide ja

paberikaupade

alalt. Sealjuures püüame teenida alati
vastutulelikult ja rahuldada Teid hinna-
väärse kaubaga.

K.-ü. „Rahvaülikooli“

raamatu- ja kirjutusmaterjali-
kauplused

TALLINNAS, Harju 48. Oma majas.

Telefon 444-39, 444-37.

Pärnu maantee 10, pangamajas.

Telefon 446-67, 446-66.

JÕULUPUU-EHTEID JA KINGITUSI

suures valikus odavate hindadega pakub

rohu- ja värvikauplus

„CENTRAL“

Tartus, Suurturg 8, Rüütli tän. nurgal.

NÕUDKE KÕRGES VÄÄRTUSES

„ASTRA“

jalanõusid

TARTUS, KROONUAIA 76. TEL. 3-99.

Väärtuslikke jõulukinke

odavate hindadega soovitab

kella- ja kullasepaäri

JOH. ALT

Aleksandri tn. 10 Tartus. Tel. 7-97.

LAKI- ja KEEMIAVABRIK

U.-ü. „UUS MARS“

A. LEHT ja K O.

Tallinn, Uus t. 30. Tel. 441-62.

Valmistab kõrgeväärtuslikke poli-
tuure ja piirituslakke.

Laos alati rikkalikus valikus siid- ja satään-vatitekke, villaseid ja puuvillaseid
(boy) voodivaipu, tüll- ja pikee-päevatekke, tekisatääni
ja -atlast kõigis värves.

Välismaa lileline tekisatään.

Tellimiste vastuvõtmine.

Ilus valik tekimustreid.

Firma M. JÄNES, Tartus.

Kaubahoov 8-9-10-11-12, tel. 5-91.

Napsi-liköörivabrik ja naturaalveinitehas

A-s. „Tartu Aiavilja Ühisus”

Eriti soovitame:

Brandy: vieux **
tres vieux ***
V. S. O.

Likööre: Creme de Orange
Mandarin
Apricot
Ananas
Cherry Brandy
St. Brigitta jne.

Veine: Cherry
Madeira
Portvein
Vermut

Hea maitse! Kõrge väärtus! Odav hind!

Tallinna Börsi- ja Sadama-Artell

Kaupade vastuvõtmine laeva juures ja kaupade käsitlemine tolli- ja eraladudes täieliku vastutusega kaupade eest.

Oma auto-kiirtransport soodsate tariifidega

Võtab enda peale igasuguseid vedusid. Tööde täitmine kiire ja korralik.

15 aasta kogemused ja vilunud tööjuhtide ja tööliste koosseis.

Artelli kontor: Tallinn, tollimaja.

Oma telefonikeskjaam: nr. 444-13 ja 475-24.

Oölokaal

Dancing Palace „Gloria”

Tallinn, Vabadusväli 5, telef. 452-14

Igal õhtul kabaree ja tants
Esinevad paremad kodu- ja välismaa artistid

Meeleolu Gloria-Baaris

A-S. „EESTIŠID“ Ketramis- ja kudumisvabrik

seadistatud 1932. aastal.

Valmistab kõiksuguseid riideid ja lõnga.

VABRIKU LAOD:

Tallinn, Viru tän. 5, tel. 447-87
Tallinn, Viru tän. 14, tel. 443-97
Tallinn, Laadaplats 70.
Tartu, Poe tän. 2, tel. 10-17
Narva, Peetri plats 1
Viljandi, Tartu tän. 1, tel. 30
Petseri, Turuplats 17, tel. 1-19
Tõrva, Tartu tän. 2.
Rakvere, Tallinna t. 25.
Nõmme, Pärnu mnt. 90/92.

Eritellimiste vastuvõtmine ● Restide müük

KELLADE, KULD-, HÖBE-, KRISTALL-
ja
BIJOUTERIE-KAUPADE ÄRI

Müük suurel ja väikesel arvul.

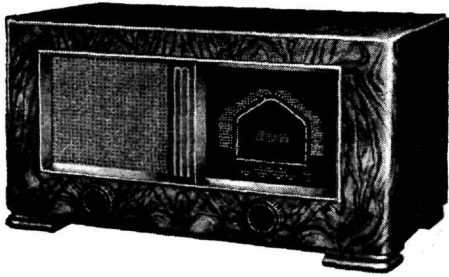
H. VASSERMANN
TALLINN,
VIRU 23, TELEF. 447-26.

Trükikoda „Külvaja“

Rataskaevu tän. 6. Telef. 450-67.

Valmistab igasuguseid trükitoodeid ● Hinnad mõõdukad ● Töö kiire ja korralik.

Kes armastab muusikat—valib

M E N D E

1937./38. a. uudismudelid

Patarei- ja vahelduvvoolu-vastuvõtjad kohale jõudnud.
Ükski ärgu jätku proovimata MENDE puhast mahedat kõla!

Esindaja:

Tallinna Eesti Majandusühisus

Estonia puiestee 21.

"Tav"

Tartu Alumiiniumi Tabrik

valmistab majapidamistarbeid
alumiiniumist, vasest, rauast ja
teistest metallidest.

Soovikorral valmistatakse iga-
suguseid tehnikas ja tööstus-
aladel tarvisminevaid artikleid.

Müügil igas sellekohases
kaupluses.

Ostke ainult kodumaa kaupa!

1.—
A.-S. Vaguni- ja masinatehased

Eesti Dvigatel

Tallinn, Tartu maantee nr. 105
tel. 314-32 ja 307-88, postk. 131

*
*
Malmivalu
Ehitustarbed
Parkett-
ja puutööstus
Masinaehitus